

NÓGRÁD MEGYEI FŐJEGYZŐ

Ikt. szám: 11-82/2010.

..... sz. napirendi pont

JAVASLAT

**Nógrád Megye Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programját megalapozó előzetes
helyzetelemzés elfogadására**

Készült: a Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 2010. június 24-ei ülésére
Előkészítette: dr. Juhász Kinga

Tisztelt Közgyűlés!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 2010. május 1-én hatályba lépett 63/A. §-a értelmében a helyi önkormányzat 2010. július 1-ét követően csak akkor részesülhet az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban, ha rendelkezik hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal.

Az esélyegyenlőségi programnak tartalmaznia kell egy helyzetelemzést. A helyzetelemzés célja annak megállapítása, hogy a településen/társulásban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján az adott település/társulás milyen esélyegyenlőségi problémákkal küzd.

A helyzetelemzés alapján intézkedési tervet kell készíteni. Az intézkedési terv célja olyan beavatkozások tervezése, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra megoldást nyújtanak. A helyi esélyegyenlőségi programnak kiemelt figyelmet kell fordítania:

- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, megszüntetésére;
- az oktatásban, képzésben megjelenő sztereotipikus pályaaorientáció megváltoztatására;
- a lakóhelyi szegregáció felszámolására;
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására;
- a munkaerőpiaci, tevékenységi szegregáció visszaszorítására;
- a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására;
- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;
- a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítésére a döntéshozatalban, ill. a közügyek irányításában.

A programalkotás során különös figyelmet kell fordítani a program és az önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv összhangjára.

A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal (továbbiakban: FSZH) által megjelölt szakértők véleménye szerint megyei önkormányzat esetében 2011. január 1-től a program elkészítésébe, illetve áttekintésébe és felülvizsgálatába esélyegyenlőségi szakértőt kell bevonni, akinek a programról alkotott véleményét csatolni kell az elkészült programhoz. Az Országos Esélyegyenlőségi Szakértői Névjegyzékről, az esélyegyenlőségi szakértői tevékenység végzéséről és annak feltételeiről, a szakértő működéséről szóló 119/2010. (IV. 16.) Korm. rendelet értelmében a FSZH a program elkészítéséhez a helyi önkormányzat kérelmére a Névjegyzékben szereplő szakértők közül szakértőt jelöl ki. Az FSZH tájékoztatása szerint azonban a képzés elhúzódása miatt a Névjegyzék még nem készült el, az FSZH honlapján jelenleg nem érhető el.

Előzetesen tájékozódunk az érintett minisztériumoknál és az FSZH illetékeseinél annak érdekében, hogy egy minél átfogóbb, jól átgondolt, kellően informatív és hatékony programot alkossunk meg. Tekintettel a kapott információkra, a jogszabályi bizonytalanságra, valamint arra, hogy a Névjegyzék még nem áll rendelkezésre – de kezdeményezni már lehet az

esélyegyenlőségi szakértő kijelölését – ezért javaslom, hogy a testület fogadja el az előterjesztés mellékletét képező programot megalapozó előzetes helyzetelemzést, és hatalmazza fel elnökét egy esélyegyenlőségi szakértő felkérésére, aki szakmai felkészültségével aktívan közreműködik a program intézkedési tervének kidolgozásában, és a célcsoportokat érintő kutatás lefolytatásában. A testület szeptemberi ülésére szándékozom betérjeszteni az ezzel kiegészített, módosított programot.

Tekintettel arra, hogy a vonatkozó jogszabályok alapján intézményeinknek rendelkezni kell esélyegyenlőségi tervekkel, ezért azok aktualizálása szükséges, melyek alapját képezhetik a megyei önkormányzat programjának.

Megkeresve a Nógrád Megyei Esélyegyenlőségi Iroda – Esélyek Házának képviselőit, adatokat kértem a program célcsoportjainak jellemzőiről. Az adatszolgáltatás folyamatban van.

Kérem a Tisztelt Közgyűléstől az előterjesztés megtárgyalását, valamint a határozati javaslat támogatását.

HATÁROZATI JAVASLAT

Nógrád Megye Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programját megalapozó előzetes helyzetelemzés elfogadására

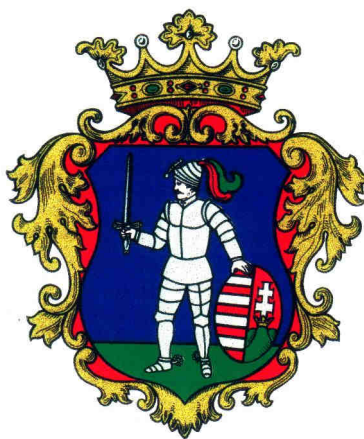
1. A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Nógrád Megyei Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programját megalapozó előzetes helyzetelemzést – a határozat melléklete szerinti tartalommal – elfogadja.
2. A Közgyűlés felhatalmazza elnökét, hogy a Foglalkoztatási és Szociális Hivatalnál kérelmezze szakértő kijelölését a program előkészítéséhez, kidolgozásához.
Határidő: értelemszerű
Felelős: Becsó Zsolt, a közgyűlés elnöke
3. A Testület utasítja a főjegyzőt, hogy a testület szeptemberi ülésére terjessze be Nógrád Megye Önkormányzata komplex Esélyegyenlőségi Programját, egyben felhatalmazza elnökét, valamint a főjegyzőt a program elkészítésével összefüggő egyéb szükséges intézkedések megtételére.
Határidő: értelemszerű
Felelős: Becsó Zsolt, a közgyűlés elnöke
dr. Barta László, megyei főjegyző
4. A Közgyűlés utasítja a megyei önkormányzat által fenntartott intézmények igazgatóit, hogy esélyegyenlőségi terveiket a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően aktualizálják, és azt 2010. július 31-ig küldjék meg a fenntartó részére.
Határidő: értelemszerű
Felelős: intézmények igazgatói

Salgótarján, 2010. június 10.

dr. Barta László

...../2010. (VI. 24.) KGY. határozat melléklete

NÓGRÁD MEGYE ÖNKORMÁNYZATA
ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJÁT
MEGALAPOZÓ ELŐZETES
HELYZETELEMZÉS

2010.

TARTALOMJEGYZÉK	1
BEVEZETŐ	2
I. ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP	2
II. NÓGRÁD MEGYE RÖVID BEMUTATÁSA	2
III. DEMOGRÁFIAI ADATOK	4
IV. GAZDASÁGI HELYZET	9
V. MUNKANÉLKÜLISÉG, NYUGDÍJ, SZOCIÁLIS ELLÁTÁS	12
VI. INFRASTRUKTÚRA	15
VII. A NÓGRÁD MEGYÉBEN ÉLŐ NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK	16
VIII. NÓGRÁD MEGYE ÖNKORMÁNYZATA INTÉZMÉNYRENDSZERE	17
VIII.1. MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT FELADATAI	17
VIII.2. EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNY	18
VIII.3. TARTÓS BENTLAKÁST BIZTOSÍTÓ INTÉZMÉNYEK	18
VIII.4. OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK	31
VIII.5. KÖZGYŰJTEMÉNYI ÉS KÖZMŰVELŐDÉI INTÉZMÉNYEK	31
IX. NÓGRÁD MEGYEI ESÉLYEGYENLŐSÉGI IRODA – ESÉLYEK HÁZA	31
X. ÖSSZEGZÉS	32

Bevezető

Nógrád Megye Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programját (továbbiakban: Program) megalapozó helyzetelemzés célja, hogy a megyében élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetének felmérése során rávilágítson az esélyegyenlőségi problémákra, és azok kezelésével elősegítse az egyes társadalmi csoportok esélyegyenlőségét. Az Európai Unióban közös feladatunk, hogy minden állampolgár, a nők, a fogyatékkal élő emberek, és a kisebbségek számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és a kulturális környezetben, a lakhatási és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és az egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és a munkaalkalmak, valamint a sport és szórakozás területén is.

A Program a megyei önkormányzat kötelező és önként vállalt feladataival, valamint a hatályos fejlesztési koncepcióival összhangban tekinti át a Nógrád megyében élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok teljes lakossághoz viszonyított foglalkoztatási, képzettségi, szociális, területi helyzetét.

I. Általános helyzetkép

Nógrád megye helyzetét az elmúlt időszakban hátrányosan befolyásolta az informatikai elérhetőség alacsony színvonala, a nehézipar, bányászat leépülése, a nem megfelelő gazdasági szerkezet, a külföldi működő tőke alacsony aránya és a különösen alacsony export teljesítmény. A megye településeinek mintegy fele gazdasági - társadalmi szempontból továbbra is hátrányos helyzetű. Az elaprózott településszerkezet alacsony hatékonyságot és magas költségeket jelent az ellátás szinte valamennyi eleménél.

II. Nógrád megye rövid bemutatása

Nógrád megye az ország északi részén található, az Észak-magyarországi régióban. Északról Szlovákia, keletről Borsod-Abaúj-Zemplén megye, délkeletről Heves megye, délnyugatról Pest megye határolják.

Megyeszékhely: Salgótarján

A megye területe 2546 km², ez az ország területének mindössze 2,7%-a, ezzel Nógrád a legkisebb lélekszámú és a második legkisebb területű megye. Településeinek száma 2008. év végi adatok alapján 131. Népessége 207.637 fő. Népsűrűsége 81,6 fő/km².

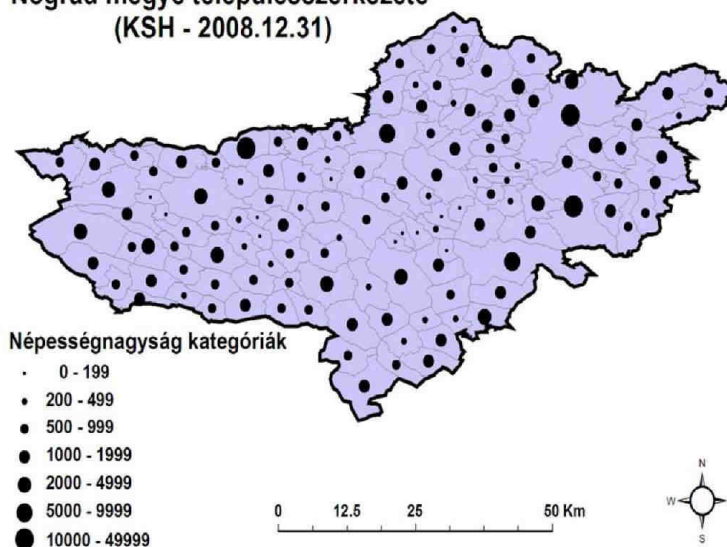
A történelmi Nógrád vármegye a központjáról, Nógrád váráról kapta nevét. Elsőként 1303-ban említik. Az első vármegyeháza 1790-ben épült fel az akkori megyeszékhelyen, Balassagyarmaton. A trianoni békeszerződés után a vármegye az északi részét (területének 42 %-át) elveszítette. 1923-ban a csonka megyét összevonták Hont vármegye Magyarországon maradt részével „Nógrád és Hont közigazgatásilag egyenlőre egyesített (k. e. e.) vármegye” néven.¹

A megye mai határai az 1950-es megyerendezés során alakultak ki. Az egykor Hont megyéhez tartozott települések döntő többségét (az akkori Szobi járást) Pest megyéhez csatolták és további határkiigazításra került sor Heves megye irányában. Egyúttal a megye (nevét Nógrádra változtatták és) székhelyét Balassagyarmatról Salgótarjánba helyezték.

A megye településszerkezete 125 községből és 6 városból, térszerkezete – a városok köré szerveződő, jogszabály által is deklarált, különböző funkciókkal bíró – kistérségekből tevődik össze. A megye településhálózatára az aprófalvas jelleg a meghatározó. A térszerkezet eleme a fent említett kistérség, amely – mint területfejlesztési-statisztikai egység – a közigazgatás területi feladatainak ellátásához szükséges illetékességi területek megállapításának is alapja.

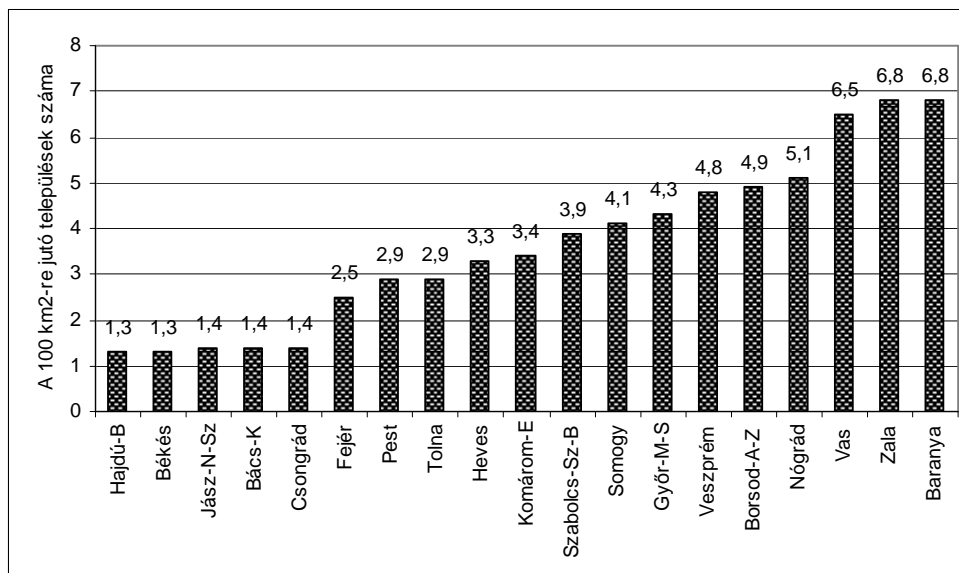
¹ (forrás: www.Wikipedia).

**Nógrád megye településszerkezete
(KSH - 2008.12.31)**

A települések többsége kicsi, az átlagos lakosságszám településenként 1604 fő, kevesebb, mint fele az országos átlagnak. Salgótarján népességét tekintve Szekszárd után az ország második legkisebb megyeszékhelye és Rétságnál kisebb város is mindössze 11 van az országban.

Száz négyzetkilométerre jutó települések száma, 2008. január 1. ^{a)}

a/ Pest megye Budapest nélkül

Településhálózatára az országosnál nagyobb településsűrűség jellemző. Száz négyzetkilométerre Nógrádban 5,1 település jut, míg hazai viszonylatban 3,4.

Nógrád megye kistérségei

Az alábbi táblázat mutatja be a Nógrád megyei kistérségek jellemző adatait a KSH 2008. évi és 2009. évi adatai alapján.

Kistérség	Székhely	Terület (km ²)	Lakónépesség	Települések száma
Balassagyarmati Kistérség	Balassagyarmat	533	41.044	29
Bátonyterenyi Kistérség	Bátonyterenye	274	24.805	14
Pásztói Kistérség	Pásztó	552	32.538	25
Rétsági Kistérség	Rétság	435	25.426	25
Salgótarjáni Kistérség	Salgótarján	475	64.571	24
Szécsényi Kistérség	Szécsény	278	19.253	13
Összesen:		2546	207.637	131

(települések száma, terület 2009. január 1., lakónépesség az év végén 2008. Forrás: KSH.)

III. Demográfiai adatok

A következő táblázat összefoglalva mutatja be Nógrád megye, Észak-Magyarország, valamint Magyarország jellemző demográfiai adatait. A táblázat a KSH 2008. évi adatai alapján készült.

Megnevezés	Nógrád megye	Észak-Magyarország	Magyarország
Terület (km ²)	2.546	13.433	93.027
Lakónépesség (év végén ezer fő)	207,6	1.223,2	10.031,0
Népsűrűség fő/km ²	81,6	91,1	107,8
Születéskor várható élettartam – férfi	69,03	67,90	69,79
Születéskor várható élettartam - nő	77,72	77,05	77,76
Ezer lakosra jutó - élveszületés	8,7	9,9	9,9
Ezer lakosra jutó halálozás	14,4	14,0	13,0
Természetes szaporodás, fogyás (-)	-5,7	-4,1	-3,1
Belföldi vándorlási különbözet	-7,2	-7,5	-
Eltartottsági ráta, % Gyermek népesség esetén	22,2	23,6	21,6
Eltartottsági ráta, % Idős népesség esetén	26,4	24,9	23,8
Eltartott népesség	48,5	48,5	45,4
Öregedési index, %	118,9	105,8	109,9

Forrás: KSH

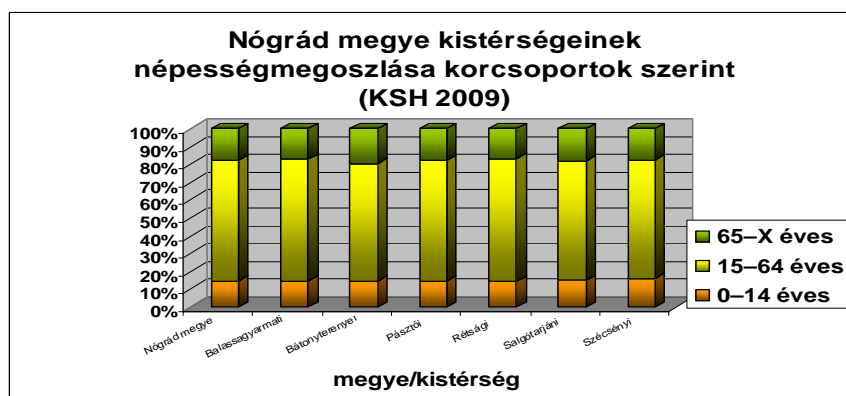
A természetes népmozgalmi folyamatok következtében 2007. január 1-je és 2008. december 31-ei között összesen 5.393 fővel csökkent a lakosságszám.

A 2008. évi KSH adatok alapján az 1000 lakosra jutó élveszületések száma 8,7 volt, míg a halálozásoké 14,4. A belföldi vándorlási különbözet ezer lakosra vetített mértéke 7,2%-os csökkenést eredményezett. A 60 éves és idősebb népesség aránya az állandó népesség 17,7%-át tették ki.

Kistérségek lakónépessége főbb korcsoportok szerint 2009. január 1.

Megye / kistérség	Népesség száma				Megoszlás, %			
	0–14 éves	15–64 éves	65–X éves	Összesen	0–14 éves	15–64 éves	65–X éves	összesen
Nógrád megye	30 986	139 810	36 841	207 637	14,9	67,3	17,7	100,0
Balassagyarmati	6 026	27 997	7 021	41 044	14,7	68,2	17,1	100,0
Bátonyterenyei	3 633	16 296	4 876	24 805	14,6	65,7	19,7	100,0
Pásztói	4 823	21 930	5 785	32 538	14,8	67,4	17,8	100,0
Rétsági	3 672	17 525	4 229	25 426	14,4	68,9	16,6	100,0
Salgótarjáni	9 693	43 312	11 566	64 571	15,0	67,1	17,9	100,0
Szécsényi	3 139	12 750	3 364	19 253	16,3	66,2	17,5	100,0
Országos	1 492 608	6898 089	1 640 278	10030 975	14,9	68,8	16,4	100,0

A fenti táblázat adataiból, valamint az oszlopdiagram jellemzéséből megállapítható, hogy a kistérségekben a 0-14 éves korosztályba tartozók számát, arányát jóval meghaladja a 65 év feletti lakosság száma. A legmagasabb arány a bátonyterenyei kistérségben mutatkozik. A táblázat utolsó sora az országos adatokat is összefoglalja.

A következő táblázat mutatja be a lakónépesség és népmozgalom adatainak összehasonlítását, a 2000-2008 év végi adatok alapján, Nógrád megyére vonatkozóan.

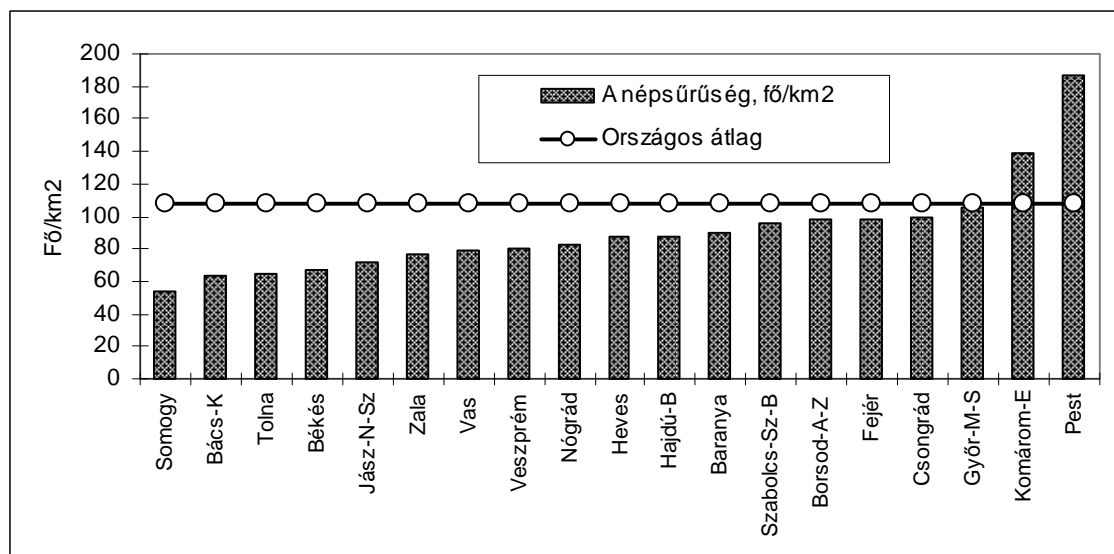
Megnevezés	2000 év	2005 év	2006 év	2007 év	2008 év
Lakónépesség az év végén	221.605	214.824	213.030	210.182	207.637
Házasságkötés	934	824	742	668	669
Válás	517	541	510	553	510
Élveszületés	2.146	1.914	1.961	1.863	1.814
Halálozás	3.345	3.230	3.107	3.122	3.004
Természetes szaporodás, fogyás (-)	-1.199	-1.316	-1.146	-1.259	-1.190
Belföldi odavándorlás	9.073	9.260	9.909	10.011	7.468
Belföldi elvándorlás	8.754	9.568	10.701	11.597	8.966
Belföldi vándorlási különbözet	319	-308	-792	-1.586	-1.498

A megyében tartózkodó külföldi állampolgárok az év végén	980	1.229	1.281	1.217	1.283
--	-----	-------	-------	-------	-------

Forrás: KSH

A házasságkötések száma a 2006. december 31. és 2008. december 31. közötti időszakban 43-al csökkent. A válások száma arányában nem változott, kiemelkedő év a 2005. és 2007. év. Megfigyelhető, hogy e területen 2000-től a csökkenés folyamatos. A belföldi oda-, illetve elvándorlásra vonatkozó adatok változatos képet mutatnak, ingadoznak, így a belföldi vándorlási különbözet is negatív irányba változott.

Népsűrűség, 2008. január. 1.^{a/}

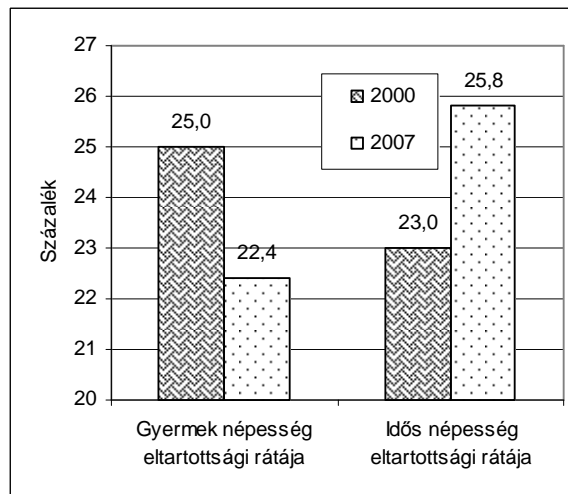
a/ Pest megye Budapest nélkül

A **népesség** fogyása – az országoshoz hasonlóan – Nógrád megyében is hosszú idő óta tartó tendencia. Nógrád megye lakónépessége 2008. január 1-jén 210,2 ezer fő volt, 3 %-kal kevesebb, mint három évvel korábban. Országosan ez idő alatt 1,5 %-os mérséklődés figyelhető meg. Az élve születések száma a megyében fokozatosan csökken, a halálozásoké pedig ingadozik.

Az elköltözők száma 2002-től lényegesen meghaladta az ideköltözőkét. A belföldi vándorlási veszteség 2007-ben kiugróan magas értéket mutatott, megközelítette az 1 600 főt (1586 fő), ami annyit jelent, hogy felgyorsult az elvándorlás.

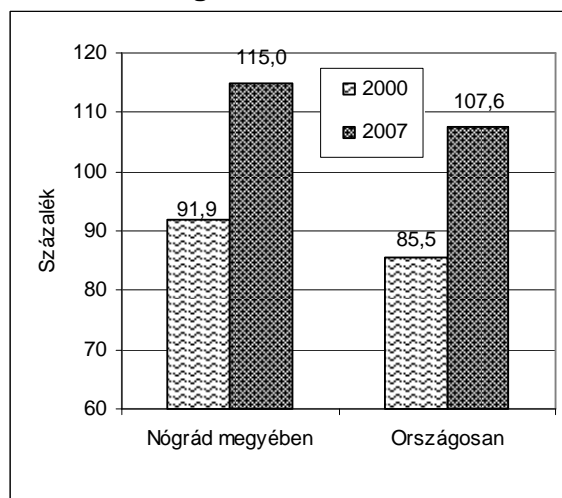
A megye népességének öregedése tovább folytatódott. A gyermek népesség eltartottsági rátája folyamatosan csökken, 2007. évben 22,4 % volt. Az idős népesség eltartottsági rátája viszont folyamatosan nő, 2007 évben ez már 25,8 %. Az öregedési index 2007. évben a megyében 115,0 %, amely országosan 107,6 %.

Eltartottsági ráták ^{a/} Nógrád megyében

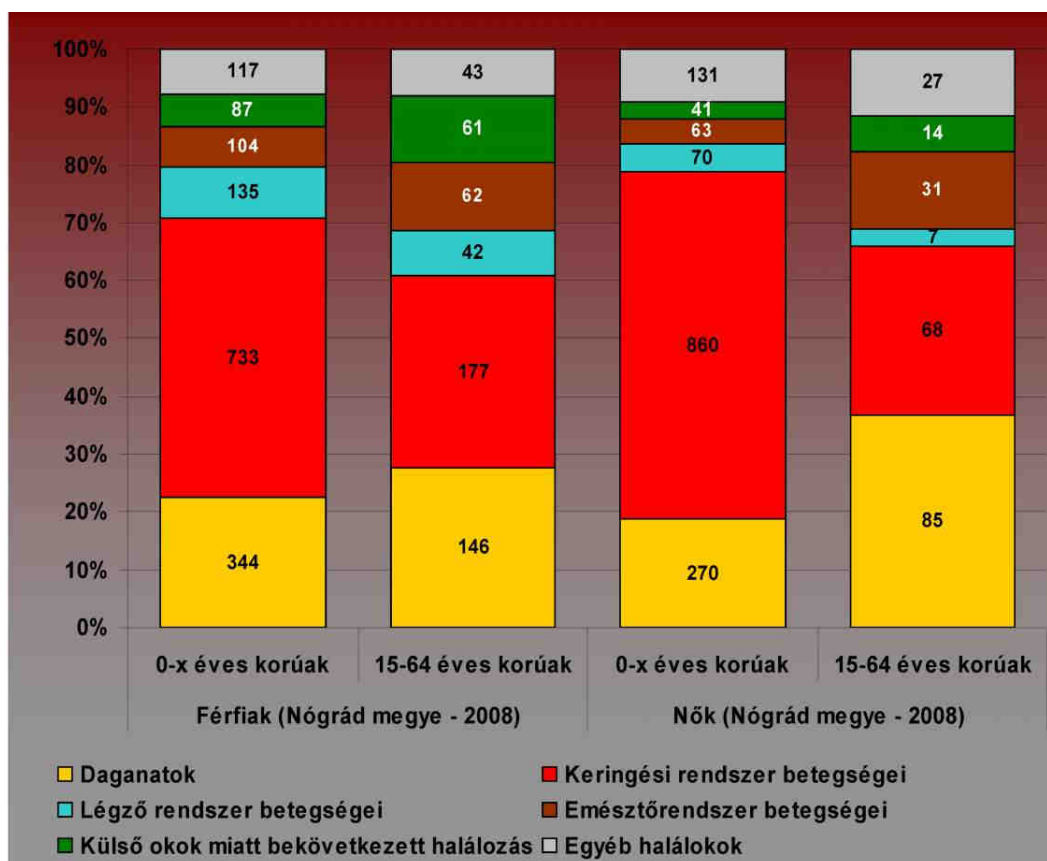

a/ A 0-14 évesek, illetve a 65-x évesek aránya a 15-64 évesek százalékában.

Öregedési index ^{b/}

b/ Az idős népesség a gyermek népesség százalékában.

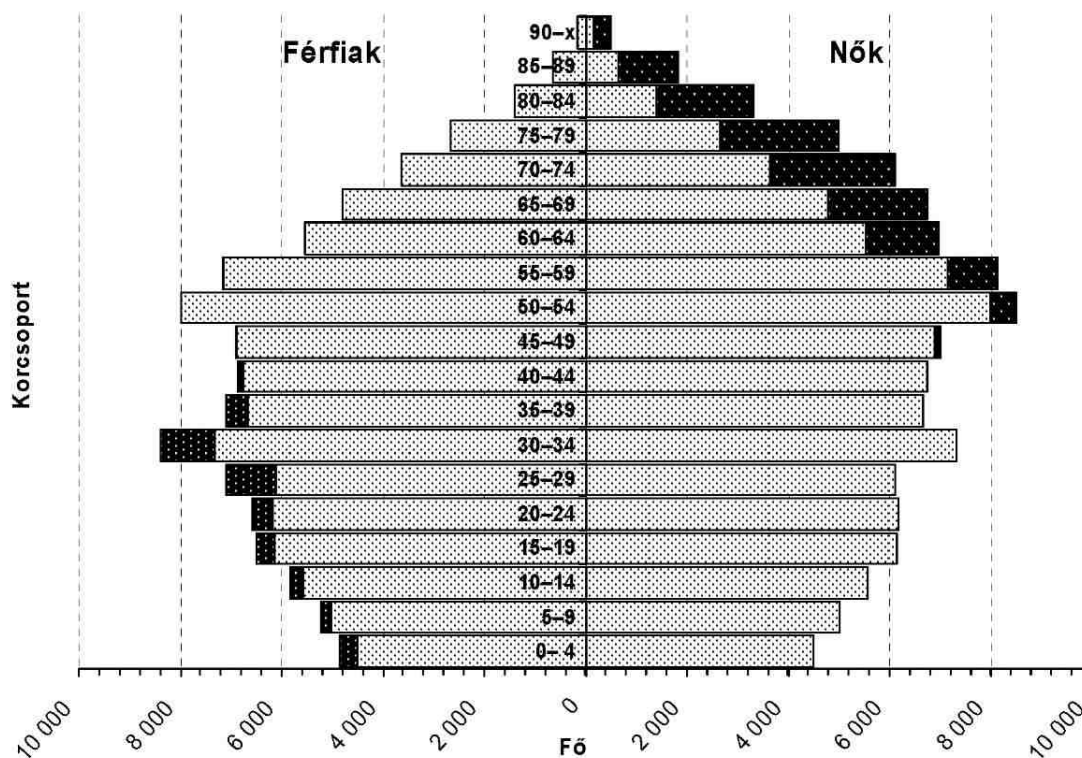

Nógrád megyében 2008-ban **2955** lakos halálozott el, a nemi bontás jelentős különbséget nem mutatott (férfiak köréből került ki az összhálalozás 51%-a, a nők köréből pedig 49%-a). Az összesített halálalozáson belül kiemelt figyelmet érdemel a **korai vagy idő előtti** (65 év előtt bekövetkezett) halálalozás. Ennek a figyelemnek az oka epidemiológiai: egy területi egység lakosainak egészségi állapotát első megközelítésben az idő előtt bekövetkezett halálalozások mértékével és struktúrájával szokás jellemezni.

Az összhálalozást vizsgálva **mindkét nem esetében a keringési rendszer betegségei vezetnek** (nők esetében a keringési betegségeik részaránya magasabb, mint a férfiaknál tapasztalható), melyet a daganatok, majd a légzőrendszer és emésztőrendszer betegségei követnek.

A korai halálalozás esetében a keringési rendszer betegségei és a daganatok közel azonos súllyal járulnak hozzá a halálaloki struktúrához. Ebben a korcsoportban nemi különbség ábrázolódott: a nők körében a daganatos halálalozásnál nagyobb súllyal szerepelnek a keringési rendszer betegségei miatt bekövetkezett halálesetek. A keringési rendszer betegségeinél látható fokozott női súly összefüggésbe hozható a korfa tárgyalásánál leírt, 45-49 éves korcsoporttól megfigyelhető női lakossági többlettel: a keringési rendszer betegségei már a középkorúakat is sújtják, így a népesebb női korcsoportokból nagyobb eséllyel kerülnek ki ezek a halálalozások. A következő nagyobb csoportokat az emésztőrendszer, majd a légzőrendszer betegségei képezik, a sorrend itt nem mutat nemi különbséget.

A lakónépesség alakulását mutatja be az alábbi táblázat nem és életkor szerinti százalékos megoszlásban (KSH 2009. január 1-jei adatai alapján)

IV. Gazdasági helyzet

A Nógrád megyei, az Észak-magyarországi valamint az országos jellemző gazdasági aktivitási és foglalkoztatottsági adatokat mutatja be a következő táblázat.

Megnevezés	Nógrád megye	Észak-Magyarország	Magyarország
Foglalkoztatott, ezer fő	70,6	410,2	3.879,4
Munkanélküli, ezer fő	10,2	63,3	329,2
Gazdaságilag nem aktív népesség, ezer fő	80,2	465,2	3.501,6
Aktivitási arány, %	50,2	50,4	54,6
Foglalkoztatási arány, %	43,9	43,7	50,3
Munkanélküliségi ráta, %	12,6	13,4	7,8
Alkalmazásban álló	42.586	300.076	3.325.352
Teljes munkaidőben foglalkoztatottak száma	34.274	244.727	2.653.504
Havi bruttó átlagkeresete, Ft	156.481	166.599	193.261
Havi nettó átlagkeresete, Ft	102.383	106.867	118.826
Átlagos havi munkajövedelme, Ft	174.559	184.466	215.299

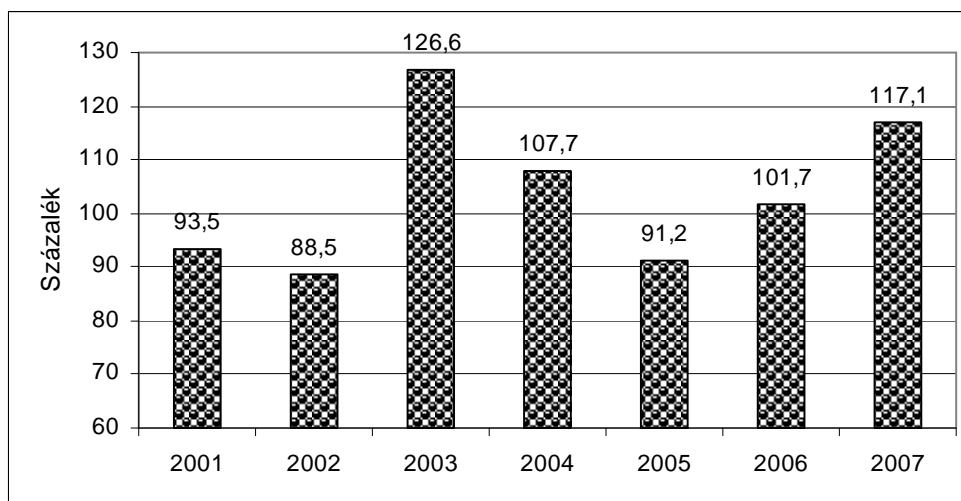
Az összehasonlító adatok tekintetében megállapítható, hogy a megyében az aktivitási arány alacsonyabb a foglalkoztatási aránynál és magas a munkanélküliségi ráta. A bruttó átlagkereset kevesebb a régió és Magyarország átlagkeresetétől.

A megye gazdaságában 2003-ig a mezőgazdaság térvesztése figyelhető meg, ezt mutatja a GDP-n belüli részesedése is. Amíg 2000. évben a mezőgazdaság adta a bruttó hozzáadott érték közel 4%-át, addig hányada 2003. évre 3,4%-ra mérséklődött. Fordulat 2004-ben következett be, amikor a szántóföldi növények kiemelkedő terméseredményének hatására a GDP-n belül a mezőgazdaság aránya 4,9%-ra emelkedett.

A megyei székhelyű, 49 főnél többet foglalkoztató **ipari vállalkozások** termelésének volumene 2000. és 2007. között úgy növekedett, hogy az egyes években nagyon különböző volt a termelés alakulása.

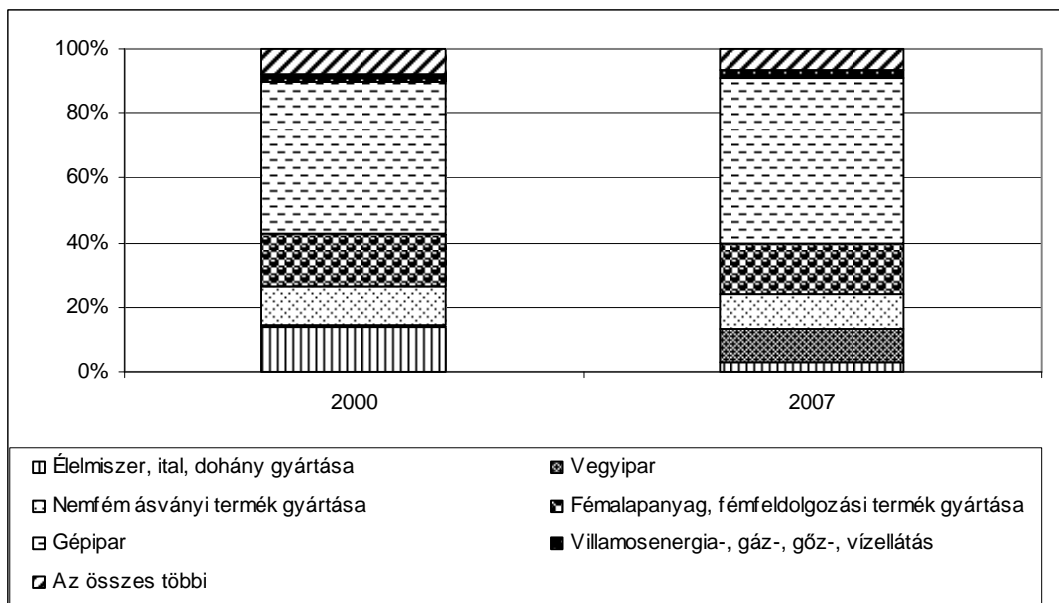
A megyei székhelyű ipar termelésének alakulása

/előző év = 100,0/

Az értékesítésen belül kiemelkedően magas, 75,8 %-os volt 2007-ben az export aránya. A feldolgozóiparon belül továbbra is a gépipar a húzóágazat, ahol a termelési volumen több mint 24 %-kal nőtt 2006. évhez képest. Az ipari termelés szerkezete átalakult a vizsgált időszakban.

A megyei székhelyű ipari termelés összetételének alakulása

Legjelentősebb a változás az élelmiszer, ital, dohány gyártásánál, amelynek részesedése a megye ipari termeléséből a 2000. évi 13,6 %-ról 2,9 %-ra esett vissza. Ezzel szemben a vegyipar aránya egy százalékról 10,4 %-ra bővült.

Nógrád megye történelmi nevezetességei, természeti szépsége az **idegenforgalom** terén számtalan, ma még kihasználatlan lehetőséget kínál. A kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma az olcsóbb szálláshelyek közül a turistaszállásoknál, a kempingeknél bővült, de legjelentősebb férőhely-bővülés a magánszálláshelyek között, a falusi szállásadásnál történt. A megyében 2006. július 31-én 9 szálloda, 29 panzió, 7 turistaszállás, 3 ifjúsági szálló, 6 üdülőház, 3 kemping és 219 magánszálláshely működött, összesen 5887 férőhellyel. A férőhelyek száma 13,6%-kal több a 2000. évinél.

A kereskedelmi és magánszálláshelyek férőhelyei és vendégforgalma Nógrád megyében

Szállástípus	Kiadható férőhely ^{a/}		Vendégek száma		Vendégéjszakák száma	
	2000	2006	2000	2006	2000	2006
Szálloda	483	454	13 704	13 058	35 200	24 548
Panzió	1 700	1 166	23 331	21 351	67 474	44 479
Turistaszállás	378	897	4 069	6 218	14 769	14 730
Ifjúsági szálló	649	331	6 698	4 041	24 647	13 759
Üdülőház	442	434	6 758	4 375	18 649	11 263
Kemping	940	1 175	836	267	1 781	523
<i>Kereskedelmi szálláshelyek összesen</i>	<i>4 592</i>	<i>4 457</i>	<i>55 396</i>	<i>49 310</i>	<i>162 520</i>	<i>109 402</i>
Fizetővendéglátás	111	156	609	1 494	4 110	6 578
Falusi szállásadás	477	1 274	3 257	8 998	19 927	22 608
<i>Magánszálláshelyek összesen</i>	<i>588</i>	<i>1 430</i>	<i>3 866</i>	<i>10 492</i>	<i>24 037</i>	<i>29 186</i>
MINDÖSSZESEN	5 180	5 887	59 262	59 802	186 557	138 588

a/ Július 31-én.

Egy-egy térség fejlettsége és a vállalkozás-sűrűség, valamint a vállalkozói aktivitás mértéke között szoros összefüggés figyelhető meg.

Nógrád megyében 2007. év végén 18385 gazdasági szervezetet tartottak nyilván, melynek közel 89 %-a volt vállalkozás. Ez utóbbiak száma 2000. és 2007. között közel 13 %-kal bővült, ezen belül a társas vállalkozások száma 20,2 %-kal, az egyénieké 9,1 %-kal gyarapodott. A vállalkozások száma 2006-ban 4,5 %-kal csökkent úgy, hogy ezen belül az egyéni vállalkozások számának csökkenése 7,1 %-os volt. A gazdasági szervezetek között a vállalkozások aránya 2005 óta gyakorlatilag nem változott jelentősebben.

**A regisztrált gazdasági szervezetek számának alakulása
Nógrád megyében**

Időpont		Társas	Egyéni	Összes	Egyéb szervezet	Gazdasági szervezet összesen
		vállalkozás				
2000.		4 451	10 009	14 460	2 085	16 545
2005.	év	5 144	11 306	16 450	2 173	18 623
2006.	végén	5 194	10 508	15 702	2 162	17 864
2007.		5 352	10 923	16 275	2 110	18 385
2005. év a 2000. évi %-ában		115,6	113,0	113,8	104,2	112,6
2006. év a 2005. évi %-ában		101,0	92,9	95,5	99,5	95,9
2007. év a 2006. évi %-ában		103,0	103,9	103,6	97,6	102,9

A megyében **4 ipari park** működik (Salgótarjánban, Bátorfyerenyén, Rétságán, valamint Balassagyarmaton). Ezek többek között elősegítik az iparszerkezet átalakítását, az ipari termelés növekedését, a munkanélküliség csökkenését, a vállalkozások közötti kapcsolatok erősödését, hozzájárulnak az adott térségben élők életszínvonalának emelkedéséhez.

A **külföldi befektetések** szempontjából elsőbbséget élveznek azok a területek, ahol jók a közlekedési, infrastrukturális, gazdasági és munkaerő-piaci lehetőségek. Nógrád megye gazdaságában is jelen vannak a külföldi érdekltségű vállalkozások, bár számuk és tőke nagyságuk alapján súlyuk lényegesen kisebb az országosnál. Az országban 2006. év végén 25,8 ezer külföldi érdekltségű vállalkozást tartottak nyilván, ebből mindössze 112 található Nógrád megyében. A vállalkozások 67,2 milliárd forint saját tőkével rendelkeztek, ezen belül a külföldi részesedés meghaladta a 73%-ot. Az egy vállalkozásra jutó saját tőke nagysága közel 600 millió forint, 15 %-kal alacsonyabb az országos átlagnál. A megyében a külföldi befektetések elsődleges célterülete az ipar, azon belül is leginkább a feldolgozóipar.

A **beruházások** teljesítményértéke Nógrád megyében 2007. évben 25,3 milliárd forintot tett ki, ami az országosnak még az egy százalékát sem jelentette. Az egy lakosra jutó beruházások értéke tekintetében a megye az utóbbi években általában az utolsó helyek egyikét foglalja el a rangsorban. Legutóbb, 2007-ben 120 ezer Ft összegű fejlesztés jutott egy lakosra Nógrád megyében, 34 %-a az országosnak.

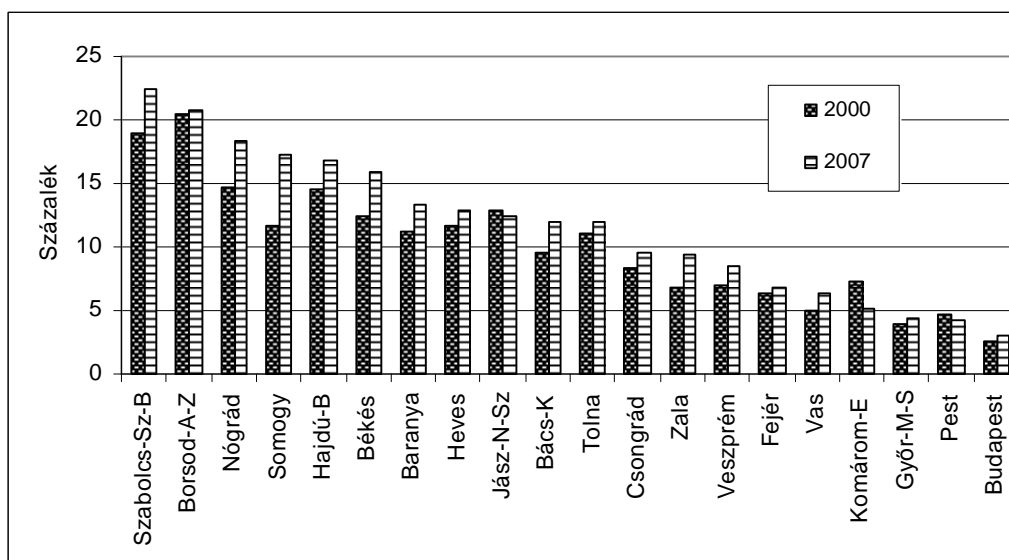
Az ezredfordulót követően a beruházásokra fordított összeg hullámzóan alakult, amit a volumenváltozás alakulása is jelez. 2002 volt a legkedvezőbb időszak, amikor a beruházások teljesítményértéke összehasonlító áron közel harmadával haladta meg az előző évit, 2003-ban pedig csökkenés következett be. A volumenindex – az előző évet 100 %-nak véve – 2004-ben 121,3%, 2005-ben 115,8 %, 2006-ban 125,3 % volt. A 2007-es adat jelenleg még nem áll rendelkezésre.

A beruházások anyagi-műszaki összetétele a gépek, berendezések, járművek irányába tolódott el. Amíg 2000. évben a beruházások 41 %-át, 2004-ben közel 48 %-át, 2007-ben pedig már közel 62 %-át fordították gépek vásárlására.

V. Munkanélküliség, nyugdíj, szociális ellátás

A KSH munkaerő-felmérése alapján 2007-ben a megyében **foglalkoztatottak** száma 75,6 ezer fő, ez 1,9 %-a az országosnak. Ebből közel 34 ezer fő a 4 főnél többet foglalkoztató gazdasági szervezetek alkalmazottja, a többi szövetkezet vagy kisebb társas vállalkozás tagja, egyéni vállalkozó, vagy segítő családtag. Az alkalmazásban állók 1/3-a az iparban dolgozik.

A munkanélküliségi ráta alakulása területi egységenként

A 2002. évi átmeneti mérséklődés után az utóbbi években ismét növekedett a **munkanélküliség** Nógrád megyében. A regisztrált munkanélküliek száma 2007. decemberére meghaladta a 16 ezret, amely 9,3 %-al nagyobb a 2005. decemberi adatnál. A munkanélküliségi ráta 18,4 %, amely a 3. legkedvezőtlenebb a megyék rangsorában.

A következő táblázat foglalja össze a megyei, a régiós és az országos jellemző adatokat a szociális és nyugdíjszerű ellátásokat tekintve.

Megnevezés	Nógrád megye	Észak-Magyarország	Magyarország
Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma, ezer fő	66,6	383,0	3.030,7
Havi átlagos teljes ellátás, Ft	76.167	75.656	79.033
Bölcsődei férőhely	100	1.607	25.937
Száz bölcsődei férőhelyre jutó beírt gyermek	132	132	130
Elhelyezést nyújtó szociális intézmények férőhelyei	2.019	10.566	89.771

A nyugdíjban részesülők havi átlagos ellátásának összege 0,67%-al magasabb a régiós átlagtól, viszont 3,6%-al alacsonyabb az országostól.

A megyén belül a pásztoói, a balassagyarmati és a salgótarjáni térségben emelkedett leginkább a regisztrált munkanélküliek százalékos aránya.

A munkanélküliség alakulása Nógrád megyében

Térség	A regisztrált munkanélküliek száma		2007. december a 2000. decemberi %-ában
	2000.	2007.	
	december		
Balassagyarmati	1 897	2 500	131,7
Bátonyterenyei	2 005	2 284	113,9
Pásztói	1 488	2 052	137,9
Rétsági	1 069	1 298	121,4
Salgótarjáni	4 869	6 308	129,5
Szécsényi	1 627	1 884	115,8
NÓGRÁD MEGYE	12 955	16 326	126,0

Az alkalmazásban állók havi **bruttó átlagkeresete** a 2006. évben közel 134,5 ezer forint volt Nógrád megyében, amely kétszerese a 2000. évinek. Ez idő alatt a fogyasztói árak mintegy harmadával nőttek, ezáltal a reálkeresetek közel 1,5-szeresére emelkedtek. Nógrád megye kedvezőtlen helyzetét az is jelzi, hogy itt az átlagkeresetek lényegesen alacsonyabbak az országos átlagnál. Bár a Nógrád megyei átlagkeresetek dinamikusabban növekedtek az országosnál, 2006-ban annak csak 85 %-át érték el. (2000-ben ez az arány alig haladta meg a 75%-ot.) A megyék közötti differenciálódás fokozódott. (Kedvező változás, hogy amíg 2000-ben Nógrád megyében volt a legalacsonyabb az átlagkereset, addig 2006-ban már hat megyét megelőzött.)

Az országosnál nagyobb arányú munkanélküliség mellett az alacsonyabb keresetek is közrejátszottak abban, hogy a megyéből többen elköltöztek, s ez főként a munkaképes korosztályt érintette.

Az **egészségügyi ellátás** területén jelentős változás nem következett be 2000-2006. évek között. A működő háziorvosok és házi gyermekorvosok száma 139-ről 129-re mérséklődött ugyan, az általuk végzett vizsgálatok száma ugyanakkor 12 %-kal, 1607 ezerre emelkedett. Az átlagos napi gyógykezelési forgalom eltérően alakult, amíg a háziorvosok esetében 43-ról 54-re nőtt a hat év alatt, a házi gyermekorvosok körében 31-ről 29-re csökkent. A szakrendelő intézetekben végzett gyógykezelési esetek száma 2000-2004. között (újabb adatok nem állnak rendelkezésre) közel 16%-kal, 2004-re mintegy 3,3 millióra növekedett. Összefüggésben a népesség számának mérséklődésével, az ezer lakosra jutó gyógykezelési esetek száma a 2000. évi 12,7 ezerről 15,0 ezerre emelkedett.

Az elmúlt években végrehajtott jelentős kórházfelújítások (Salgótarján, Balassagyarmat) eredményeképpen javultak a kórházi ellátás feltételei, a 2000. évi 1533-ról 2006-ban 1622-re bővült a működő kórházi ágyak száma. Az egészségügy jelentős átalakítása az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény és a kapcsolódó rendeletek hatályba lépését követően kezdődött meg, amely a mai napig is tart.

A népesség előregedése következtében Nógrád megye lakosságának számottevő hányada – 2007. januári adatok szerint 32%-a – nyugdíjas. Ekkor 54,9 ezer fő volt a saját jogon, 6,1 ezer a hozzátartozói jogon nyugdíjas és 6,7 ezer a nyugdíjszerű ellátásban részesültek száma. A tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó 19 intézményben 2007-ben 1778 ellátottat gondoztak. Nógrád Megye Önkormányzata által 2008. júniusában egy új intézmény („Baglyaskő” Idősek Otthona) alapítására került sor, s ezzel a megyében 150-nel nőtt a férőhelyek száma.

A bölcsődék száma – az 1990-es évek második felében bekövetkezett drasztikus csökkenés után – 2000 óta stagnál. A megyében 2006. évben 4 bölcsődében (2 Bátorfyerenyén, egy-egy Balassagyarmaton és Szécsényben) 100 férőhelyen 127 gyermeket gondoztak. A megyeszékhelyen jelenleg egy magánbölcsőde működik.

Az utóbbi években az életkörülményeket befolyásoló tényezők közül a lakáshelyzet alakulásában, a **lakásállomány** szerkezetében, továbbá a lakásépítések intenzitásában figyelemre méltó változások következtek be. Nógrád megye lakásépítését az országosnál is kedvezőtlenebb folyamatok jellemezték, nagyrészt ennek következménye a lakásállomány mérsékeltebb ütemű növekedése. A megye lakásállománya 2008. január 1-jén 89,7 ezer lakásból állt, amely 2 %-kal múlta felül a 2001. évit. (Országosan ez idő alatt 5 %-ot meghaladó mérvű növekedés történt.)

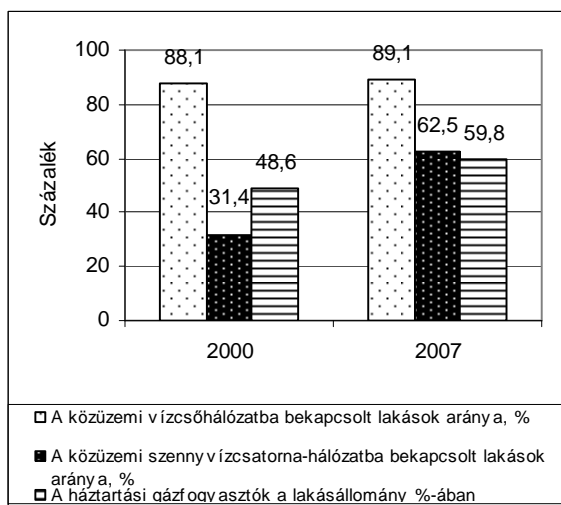
Összefüggésben azzal, hogy a megyében a természetes személyek által készült lakások dominálnak, a magas munkanélküliség, a kedvezőtlen jövedelmi viszonyok miatt ugyanakkor az építkezések anyagi háttere nem biztosított, a **lakásépítések** intenzitása nagymértékben csökkent. Amíg 1990-ben tízezer lakosra még közel 41 építés jutott, addig 2006-ban mindössze 16. Az építések száma ugyanis a 90-es évek végéig – kisebb ingadozásoktól eltekintve – csaknem folyamatosan csökkent, majd az ezredfordulót követően mutatkozott némi élénkülés. Nógrád megyében 2000-2006. évek alatt valamivel több, mint 2 ezer lakást adtak át rendeltetésének, amely a 2006. év eleji lakásállomány 2,2%-át tette ki. (Országosan hányaduk ennek több mint duplája, 4,8% volt.)

VI. Infrastruktúra

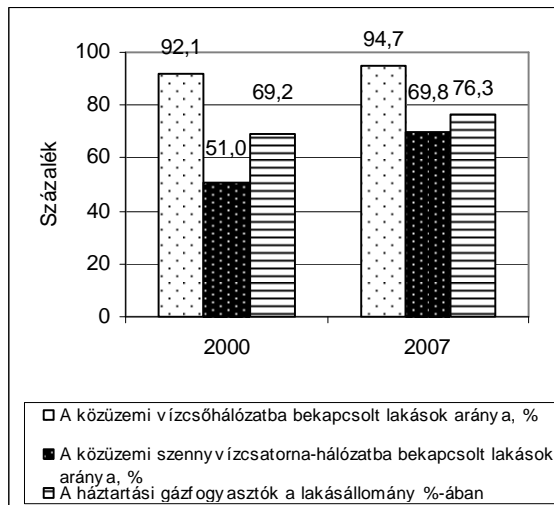
Az infrastruktúra kiépítettségi szintje az életminőség egyik fokmérője. Az utóbbi évek nagy **közműfejlesztési** programjai – különösen a csatorna- és gázvezeték építések – nyomán sokat javult a megyében a lakások minősége, felszereltsége. Mindez egyben az országos átlagtól való elmaradásunk mérséklődését eredményezte. 2005. év elején Nógrád megye lakásainak több mint 89 %-a kapcsolódott közüzemi vízvezeték-hálózathoz, miközben csupán 62,5 %-ukban megoldott a korszerű szennyvízelvezetés. Mindkét arányszám kisebb az országosnál (94,7 %, illetve 69,8 %).

A közműellátottság főbb mutatói

Nógrád megyében

Országosan

A közműberuházások közül leglátványosabb változás a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése terén mutatkozott. Míg 2000-ben Nógrád megyében a lakások csupán 31,4 %-a, addig 2007-ben már a lakások közel kétszerese, vagyis 62,5 %-a volt bekapcsolva a közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatba. Jelentősen nőtt a vezetékes gáz használatának lehetősége is a megyében. A háztartási gázfogyasztók aránya 2000-ben a lakásállomány 48,6 %-át tette ki, s ez 2007-re 59,8 %-ra emelkedett. Az eltelt 7 év alatt a közműellátottság megyei mutatói közeledtek az országos mutatókhoz.

Egy-egy térség fejlettségének fokmérője a **közlekedés** minősége, az utak állapota, kiépítettsége. A jó úthálózat gazdaságélénkítő hatása vitathatatlan, a rossz úthálózat viszont a nehezen megközelíthető területeken tökebefektetőket is elriaszthat, ami további lemaradáshoz vezethet. Nógrád megyében 2006. évi adatok szerint 943 km belterületi út található, amely többségében aszfalt, bitumen burkolatú. Az úthálózat nem egészen egyötöde (170 km) első-, illetve másodrendű főút, az útsűrűség – elsősorban az aprófalvas településszerkezet miatt – magasabb az országos átlagnál. A közlekedési viszonyok javítását az utóbbi években számos beruházás szolgálta, közülük kiemelés érdemel a Salgótarján-Hatvan közötti 21. számú főközlekedési út egyes szakaszainak négysávosítása, melynek eredményeképpen jelentősen lerövidült a megyeszékhely és a főváros közötti menetidő.

A megyében a települések nagy része kizárólag közúton érhető el, ezért fontos tényező a **személygépkocsival** való ellátottság. Nógrád megye személygépkocsi-állománya 2006. év végén 54,4 ezer darab volt, 5 %-kal több mint 2004-ben. Az ezer lakosra jutó számuk 239-ről 255-re emelkedett, ami 87 %-a a hazai átlagnak. A személygépkocsik átlagéletkora – bár a vizsgált időszak alatt csökkent – 2006-ban még mindig magasabb (11,01 év) volt az országos átlagnál.

A mai gyors, információéhes világban a vállalkozások működésének, a külföldi tőke beáramlásának, illetve a kedvezőtlen helyzetben lévő térségek felzárkózásának elengedhetetlen feltétele a megfelelő **telefonkapcsolat** megteremtése. Magyarországon 2007-ben 3382 ezer távbeszélő fővonalat tartottak nyilván, mintegy 9,5 %-kal kevesebbet a 2004. évinél. Az ezer lakosra jutó számuk ez idő alatt 354-ről 327-re csökkent. Mindez elsősorban azzal kapcsolatos, hogy a helyhez kötött, vezetékes telefonok mellett egyre nagyobb teret kapnak a mobiltelefon készülékek. Ennek illusztrálására két korábbi számadat: a mobilhálózatban kezdeményezett hívások száma már 2000-2004 között 2,3-szeresére (több mint 5,1 milliárdra) emelkedett, a hívások átlagos időtartama pedig 1,2 percről 1,5 percre nőtt.

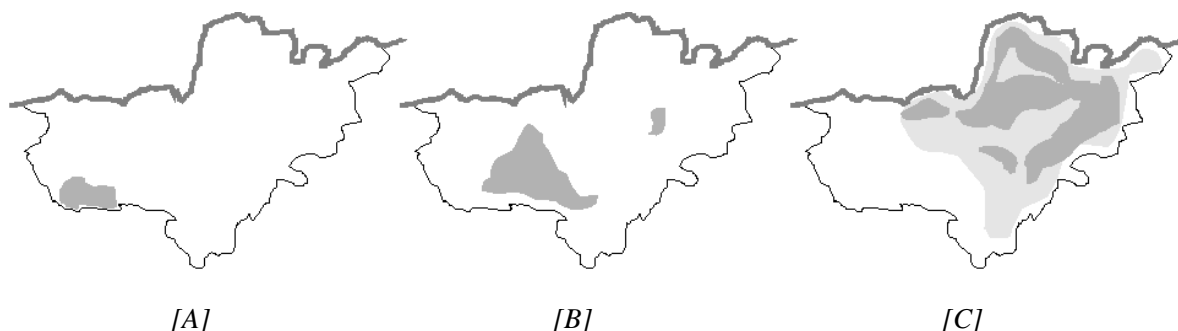
Nyilvántartások szerint Nógrád megyében 2007-ben 55,5 ezer távbeszélő fővonal található, több mint 9 ezerrel, 14 %-kal kevesebb a 2004. évinél. Ezer lakosra vetítve 2007-ben 264, míg 2004-ben 299 távbeszélő fővonal jutott. Kedvezőnek mondható ugyanakkor, hogy a korszerű ISDN vonalak aránya növekvő, 2007-ben részesedésük meghaladta a 8%-ot.

Az internetes kapcsolatot is lehetővé tevő **kábeltelevíziós hálózat** kiépítése Nógrád megyében is felgyorsult. Amíg néhány éve még csak a nagyobb városokban nyílt lehetőség a kábeltelevíziós hálózathoz való csatlakozásra, napjainkban már egyre több települést érint. Nógrád megyében 2004-ben a lakásállomány 31 %-a csatlakozott kábeltelevíziós hálózathoz, részesedésük 2007-ben meghaladta a 40 %-ot.

VII. A Nógrád megyében élő nemzeti és etnikai kisebbségek

A Nógrád megyében élő nemzeti és etnikai kisebbségeket illetően hivatalos adatok, a KSH adatai a 2001. február 1-jei állapot szerint állnak rendelkezésre. Cigány kisebbséghez tartozónak 9950 fő, szlovák kisebbséghez tartozónak 3485 fő, német kisebbséghez tartozónak 1200 fő vallotta magát. A következő térkép jelölései alapján látható, hogy a szlovák nemzetiségűek száma (közép és nyugat) 8-10 ezer főre [A], a német nemzetiségűek száma (nyugat) 2-3 ezer főre [B], a cigányság lélekszáma 30-35 ezer főre

becsülhető. Ez utóbbi csoport elsősorban a megye keleti, észak-keleti és északi részén található, szórványokban azonban a megye egész területén fellelhető [C].

Kisebbségi önkormányzatok Nógrád megyében:

Kisebbség megnevezése	Az önkormányzati választásokon megalakult kisebbségi önkormányzat		
	1998. év	2002. év	2006. év
cigány	44	64	81
szlovák	11	18	21
német	2	3	2
ruszin	-	-	1
összesen	57	85	105

(A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Hivatala adatai)

Az 1998. évi önkormányzati választásokon 4 kisebbségi jelöltként indult polgármester és 54 kisebbségi képviselő került megválasztásra a települési önkormányzatok testületeibe.

A 2002. évi és 2006. évi önkormányzati választásokon kedvezményes mandátummal 23 cigány, 4 szlovák és egy horvát képviselő került a települési önkormányzatok testületeibe.

2007. márciusában a szlovák és cigány kisebbség megyei kisebbségi önkormányzatot alakított.

A megyében élő kisebbségek közül a cigány népesség mutatói térnek el jelentősen az átlagtól. Míg a szlovák és német kisebbség első sorban kulturális identitásának (néprajzi, nyelvi hagyományainak) megőrzésére törekszik, addig az itt élő cigányság rendkívül komoly szociális problémákkal küzd. Körükben az átlagot messze meghaladja a munkanélküliség és az ezzel együtt járó további hátrányok.

VIII. Nógrád Megye Önkormányzata intézményrendszere

VIII. 1. Megyei Önkormányzat feladatai

A megyei önkormányzat köteles ellátni azokat a törvényben előírt feladatokat, amelyek megoldására települési önkormányzat nem kötelezhető.

Kötelező feladata az olyan közszolgáltatások megszervezése, ahol a szolgáltatást igénybevevők többsége nem a szolgáltatást nyújtó intézmény székhelye szerinti települési önkormányzat területén lakik.

A megyei önkormányzat kötelező feladatként gondoskodik különösen:

1./ A középiskolai, szakiskolai és kollégiumi ellátásról, amennyiben azt a külön törvény szerint ellátást biztosító települési önkormányzat nem vállalja; a természet és a társadalom megyében levő muzeális emlékeinek, valamint a történeti iratoknak a gyűjtéséről, őrzéséről, tudományos feldolgozásáról, továbbá a megyei könyvtári szolgáltatásokról, a pedagógiai és közművelődési szakmai tanácsadásról és szolgáltatásokról; a megyei testnevelési, sportszervezési, valamint a gyermek- és ifjúsági jogok érvényesítésével kapcsolatos feladatokról.

2./ Az egészségügyi intézményekben tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek oktatásáról, a többi tanulóval együtt nem foglalkoztatható fogyatékos gyermekek oktatásáról, neveléséről, gondozásáról; az

alapellátást meghaladó egészségügyi szakellátásról, amennyiben azt a külön törvény szerint ellátásra kötelezett települési önkormányzat nem vállalja, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi szakellátásról; a szakosított szociális szolgáltatások területi összehangolásáról; továbbá gondoskodik egyes, szakosított ellátás körébe tartozó feladatokról.

3./ Az épített és természeti környezet védelmével, a térségi területrendezéssel kapcsolatos feladatok összehangolásáról, a megyei idegenforgalmi érték feltárásáról, a megyei idegenforgalmi célkitűzések meghatározásáról, a teljesítésükben részt vevők tevékenységének összehangolásáról; továbbá közreműködik a térségi foglalkoztatási feladatok és a szakképzés összehangolásában, valamint részt vesz a területi információs rendszer kialakításában.

VIII.2. Egészségügyi intézmény

A megyei önkormányzat egészségügyi szakellátási feladatait a Szent Lázár Megyei Kórház fenntartásával, valamint vállalkozó orvosokkal történő megállapodás keretében látja el. A megyei kórház a megyei önkormányzat legtöbb alkalmazottat foglalkoztató intézete.

Szent Lázár Megyei Kórház Salgótarján	Egészségügyi fekvőbeteg és járó beteg szakellátás	803 fő
--	---	--------

A súlyponti kórház az erős és folyamatos sürgősségi ellátó tevékenysége (baleset, kardiovaszkuláris, stroke, szülészeti-nőgyógyászat stb.), valamint a széles spektrumú szolgáltatásai alapján, a megyében a progresszív betegellátás vezető szerepét tölti be.

VIII. 3. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény hatálya alá tartozó tartós bentlakást biztosító intézmények

A megyei önkormányzat fenntartásában működő intézmények köre 2008. márciusig 1-jéig nem változott, a férőhelyek struktúrájában történt átcsoportosítás, illetve férőhely módosítás, melyet az alábbi táblázat mutat be.

Ellátás típusa	2003. december 31.	2005. december 31.	2007. december 31	2009. december 31.
Idősek otthona	425	440	440	580
Idősek átmeneti otthona	-	-	-	10
Pszichiátriai betegek otthona	175	162	186	218
Szenvedélybetegek otthona	50	50	50	50
Fogyatékosok otthona	498	476	465	441
Ápoló-gondozó lakóotthona	-	-	24	24
Összesen:	1148	1128	1165	1323

Rehabilitációs férőhelyek számának alakulása:

Ellátás típusa	2003. december 31.	2005. december 31.	2007. december 31.	2009. december 31.
Pszichiátriai betegek lakóotthona férőhelyszáma	3	48	28	20
Fogyatékosok férőhelyszáma	46	46	29	29
Összesen:	49	94	57	49

Nappali ellátást nyújtó intézmény férőhelyeinek száma:

Ellátás típusa	2003. december 31.	2005. december 31.	2007. december 31.	2009. december 31.
Nappali ellátás Idősek Klubja	-	-	-	20
Mindösszesen (szociális intézmények):	1197	1222	1222	1392

A táblázatból látható, hogy a 2007. december 31-ei és 2009. december 31-ei állapot szerint az idősek otthona férőhelyeinek száma 32%-kal, a pszichiátriai betegek otthona férőhelyeinek száma 17%-kal a változó szükségleteknek megfelelően emelkedett.

A szenvedélybetegek otthoni ellátására változatlanul mindössze 50 férőhely biztosított.

A fogyatékosok otthona férőhelyeinek száma 5%-kal csökkent, a felszabadult férőhelyek a pszichiátria férőhelyek bővítésére adtak lehetőséget.

Ápoló-gondozó célú lakóotthonban – két telephelyen – 12-12 férőhelyen történik az ellátás, amely a kitagolási program eredménye.

A pszichiátriai lakóotthon férőhelyeinek száma 28%-kal csökkent, mert egyre kevesebb pszichiátriai lakó alkalmas a részben önálló életre. Teljes körű ellátásukra az ápoló-gondozó otthoni részlegben van lehetőség.

A fogyatékosok rehabilitációs férőhelyeinek száma szintén 14%-kal csökkent, a szükségleteknek megfelelően.

A 2003-ban készült alapkoncepció és a 2005-ben elvégzett felülvizsgálat is megfogalmazta az idősek ellátását szolgáló férőhelyek bővítését, melyet a várakozók számának folyamatos növekedése indokolt.

Az Ezüsfenyő Idősek Otthonában 1998-ban 170, 2000-ben 333, 2003-ban 512, 2005-ben 604, 2007-ben 635 várakozó szerepelt a nyilvántartásban (december 31-ei állapot szerint).

A várakozók csaknem 50%-a Salgótarjából, illetve térségéből került ki, ezért döntött úgy a megyei önkormányzat közgyűlése, hogy a férőhely fejlesztést a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által térítésmentesen felajánlott ingatlanon valósítja meg.

A megyei önkormányzat által 2005-ben benyújtott pályázat sikeres eredményeként - címzett támogatással megvalósuló - „Baglyaskő” Idősek Otthona (3102 Salgótarján, Petőfi út 92-94.) 2008. március 1-jétől történő rendszerbe lépése jelentős változást jelent az idősek ellátásában.

Az Európai Unió követelményeinek megfelelő új intézmény 140 férőhelyen idősotthoni ellátást, 10 férőhelyen átmeneti ellátást biztosít, valamint az Ezüsfenyő Idősek Otthona telephelyeként működő idősek klubja (3102 Salgótarján, Petőfi út 92-94.) az idősek nappali ellátását biztosítja és kiépítésre kerültek (40 készülék működtetésére) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás műszaki feltételei.

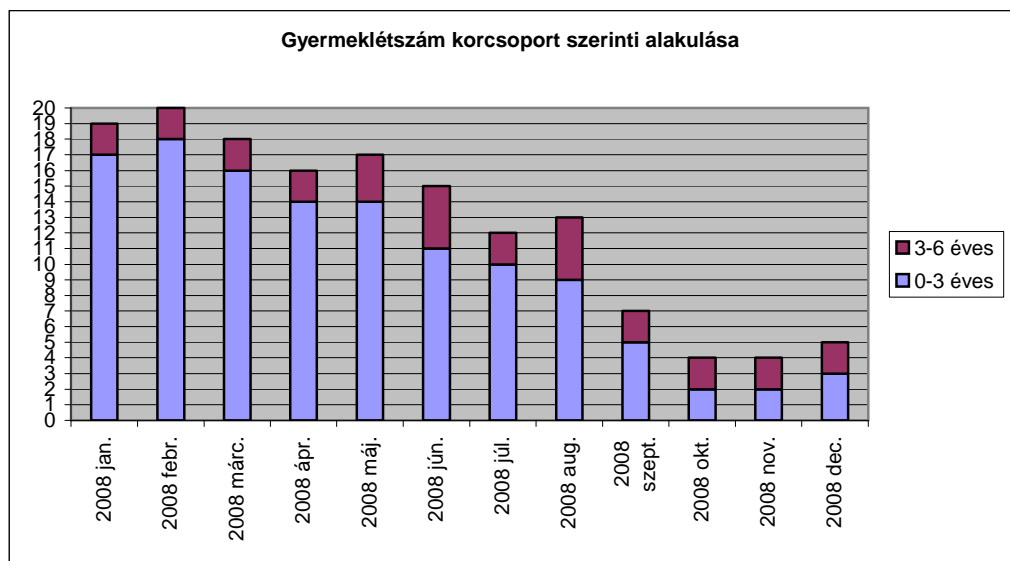
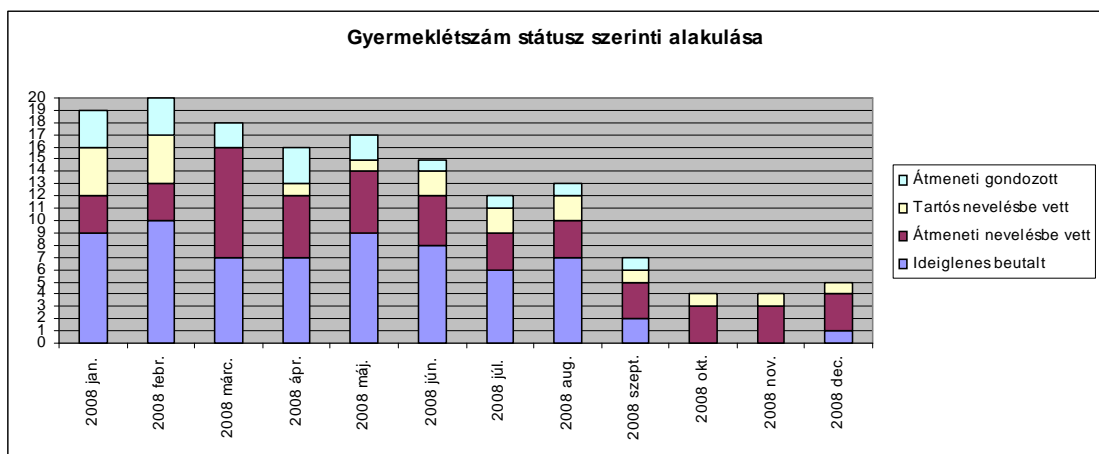
Reménysugár Otthon (Balassagyarmat):

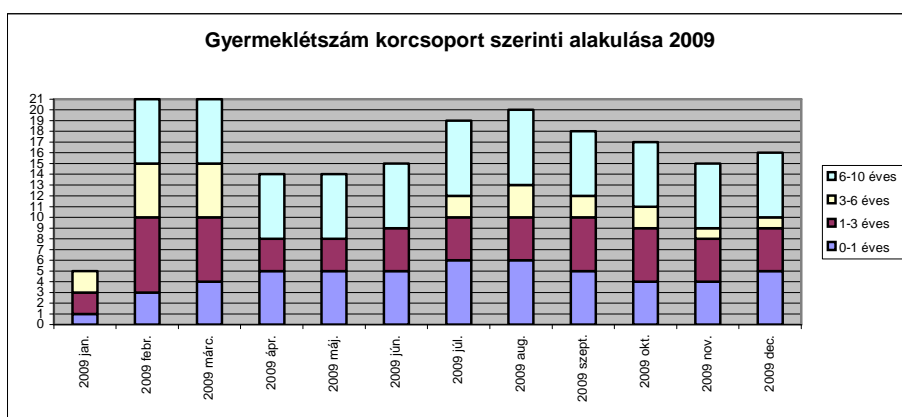
Az intézmény Gyermekotthoni feladatokat lát el 16 férőhelyen, 10 férőhelyen az ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermekek, valamint utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek és gyermekek befogadását biztosítja. Az anyaoththoni férőhelyekre a települési

önkormányzatokkal történt megállapodás alapján gyermekükkel otthontalaná váló anyákat, és a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyákat fogad be, továbbá Fogyatékos otthoni feladatokat lát el 78 férőhelyen, és egy 12 férőhelyes ápoló-gondozó típusú lakóotthonnal rendelkezik. A gyermekotthon és anyaothton határozott idejű, a fogyatékos- és lakóotthon határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik. A gyermekotthon 0-10 éves, a fogyatékos otthon 0-35 éves, a lakóotthon 16-35 éves korosztály részére biztosít szakellátást. A gyermekotthon azon települési önkormányzatok számára, amelyek a megyei önkormányzattal a feladat ellátása érdekében megállapodást kötöttek, – szabad férőhelyei terhére a 0-10 éves korosztály tekintetében – átmeneti gondozást biztosít

Szakmai létszám alakulása

		2008. év (fő)	2009. év (fő)
Gyermekotthoni szakmai létszám		12	12
Fogyatékos otthoni szakmai létszám	szakképzett	43,5	43,5
	szakképzetlen	7	5
Gazdasági dolgozók száma		28	21
Átlag dolgozói létszám		91,5	82,5

Anyaoththoni létszám alakulása

Felvételek alakulása:

		2008. év	2009. év
Anya	nagykorú	4	5
	kiskorú	1	-
	utógondozott	-	-
Gyermek		6	10

Fogyatékos otthoni létszám alakulása

	2008. év (fő)	2009. év (fő)
Férőhelyek száma (fogy. otthon + lakóotthon)	90 (78+12)	90 (78+12)
Új felvétel	3	3
Távozott	2	2
Várakozók	-	-

Korosztály, nemek szerinti megoszlás:	fiú	lány	fiú	lány
0-3 év:	-	1	-	1
3-6 év:	2	2	-	1
6-14 év:	11	9	13	10
14-18 év:	7	4	3	2
18 év felett:	39	14	44	14
Fogyatékoság szerinti megoszlás:				
értelmi fogyatékos:	89		89	
mozgássérült:	46		47	
érzékszervi fogyatékos:	13		14	
Hozzá tartozókkal történő kapcsolattartás:				
hazaviszik:	19		19	
látogatják:	35		34	
nem látogatják:	27		31	
GYIVI-s:	8		4	
Törvényes képviselők megoszlása:				
szülő a gyám:	30		30	
szülő a gondnok:	18		18	
hivatásos gyámja van:	8		4	
hivatásos gondnoka van:	33		36	

Ezek a táblázatok teljes-körűen mutatják be az intézményben ellátottak összetételét.

2008-2009-ben várakozó nem volt.

A felvételi igényeket az intézmény várakozási idő nélkül ki tudja elégíteni.

A legfontosabb fejlesztési tervek között a fogyatékos otthon tekintetében a végleges működési engedély megőrzése, a gyermekvédelmi szakellátás tekintetében a végleges működés feltételeinek megteremtése szerepel.

Harmónia Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon (Bercel)

Az intézmény működési területe, a tanköteles koron túli értelmi fogyatékosok vonatkozásában Nógrád megyére, a tanköteles koron túli súlyos látássérült értelmi fogyatékosok tekintetében az ország területére és a főváros területére terjed ki.

Az intézmény a koncepció hatályba lépése óta, az elmúlt két évben is a szakmai jogszabályok, a végrehajtási rendeletek, és az intézmény szabályzatai alapján nyújtotta a szolgáltatását és végezte tevékenységét.

Az **intézmény székhelyén** az engedélyezett férőhelyek száma 50 fő, ebből 40 fő részére ápoló gondozó otthoni ellátást, 10 fő részére rehabilitációs ellátás biztosított. Valamennyi ellátott férfi. A ténylegesen működő férőhelyek száma 2008-ban 49, 2009-ben szintén 49 fő. Jelenleg elhelyezésre váró nincs.

Kenderváros úti telephelyen az engedélyezett férőhelyek száma 60 fő, ebből 44 fő részére ápoló gondozó otthoni ellátás, 4 fő részére rehabilitációs intézeti ellátás biztosított. Ezen túlmenően 12 fő ápoló gondozó célú lakóotthoni ellátásban részesül. A női ellátottak száma: 2008-ban és 2009-ben is 19 fő, a férfi ellátottak száma 2008-ban 41, 2009-ben 40 fő volt. A működő férőhelyek száma 2008-ban 60, 2009-ben 59 fő. Jelenleg elhelyezésre váró nincs.

Korösszetétel alakulása

Életkor	2008. évi		2009. év	
	Nő (fő)	Férfi (fő)	Nő (fő)	Férfi (fő)
20-39 év közötti	11	16	10	11
40-59 éves	7	22	8	25
60-69 éves	1	2	1	3
70-79 éves	0	1	0	1

Az ellátottak életkorának kitolódása és egészségi állapotuk romlása következtében az ápoló gondozó ellátást igénybe igénybevevők számának növekedése, és a rehabilitációs elhelyezésre várók számának csökkenése várható. Ezért a rehabilitációs férőhelyek számát 2010. év elején 12-re csökkenteni, az ápoló gondozó férőhelyek számát 98 főre növelni volt szükséges.

A dolgozói engedélyezett létszám keret 2008-ban 68 fő, míg 2009-ben 65 fő volt.

2009-ben az Észak-Magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala (továbbiakban: Szociális és Gyámhivatal) útmutatásai és a vonatkozó szakmai jogszabályok alapján a részlegek megszüntetésre kerültek és három gondozási egység jött létre 50, 40 és 20 fő ellátottal.

A Kenderváros úti telephely rendelőjében került kialakításra a központi gyógyszerraktár. 2008. év végén az intézményen belül 50 órás számítógépes alapismeretek tanfolyam került megtartásra, amelyen 12 fő dolgozó vett részt térítésmentesen.

2009-ben a Magyar Szupervízorok Társasága szervezésében Debrecenyi Károly István lelkigondozó és szupervízor, lelkész tartott 10 alkalomból álló szupervíziót helyben. Szintén helyben került megtartásra a számítógép karbantartó és szoftverüzemeltető 1000 órás tanfolyam 15 fő részvételével. A 15 db gépből álló számítógépparkot a tanfolyam végeztével a cég az intézmény tulajdonában adja át. A képzés az intézmény dolgozói részére nem jelentett semmiféle kiadást.

A 2008-ban és 2009-ben megvalósult beruházások, karbantartói feladatok elvégzése:

- A Kenderváros úti telephelyen a tálalókonyha rekonstrukciója 4 millió forint (2008)
- A székhely épület teljes körű akadálymentesítése (lifttel) 23 millió forintért (2009.)
- Irodai fűtésrendszer felújítása, új gázcirkó beszerelése 430.000 forint (2009.)
- Kenderváros úton női betegszoba kialakítása (2009.)
- A fenntartó pályázata alapján kezdeményezésünkre, elnyerésre került 2009-ben 9 millió forint a Kézmű foglalkoztató vizesblokkjának akadálymentesítésére, amely összköltsége 11 millió forint lesz, a beruházás 2010-ben valósul meg.

A fejlesztési tervek között prioritásként a végleges működési engedély megszerzéséhez szükséges feladatok teljesítése szerepel, amelyről intézkedési terv készült.

Dr. Göllez Viktor Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon (Diósjenő)

Az intézmény 2008. december 31-ig szóló ideiglenes működési engedélyét az Észak-Magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala (továbbiakban: Szociális és Gyámhivatal) ellátási érdekből 2012. december 31-ig meghosszabbította.

A kastély és pavilon épület lakóterei még jelenleg is túlszűfoltak, az 1 fő ellátottra jutó m² az elmúlt években nem változott, 5,1m²/fő.

Az intézmény kiemelt feladatként kezeli a Szociális és Gyámhivatal által megjelölt hiányosságok pótlását, a végleges működési engedély kritériumainak való megfelelést. A konkrét feladatokról intézkedési terv készült, amelynek kivonatát a koncepció 2. számú függeléke tartalmazza.

Az intézmény hosszú távú tervei:

- A működési engedély tárgyi-, személyi feltételeinek megteremtése
- Az intézményi modernizáció teljes-körű megvalósítása
- A foglalkoztatás lehetőségeinek kibővítése, integrált foglalkoztatás megvalósítása
- Pályázati lehetőségek kihasználása a tárgyi feltételek javítására

Az intézmény rövid távú fejlesztési tervei:

- a.) Az intézmény végleges működési engedélyének kiadásához szükséges személyi- és tárgyi feltételek megteremtése a fenntartó önkormányzat mindenkor költségvetési kondíciójának függvényében.

Cél	Forrás (millió forint)	Kiegészítő forrás	Határidő
Szakképzési arány javítása	pályázat saját erő	fenntartó	folyamatos
Parketta felújítás és nyílászárók cseréje a kastély épületben	pályázat 3 m. Ft	„Kastély” Alapítvány	2009.09.30. illetve folyamatos
Pavilon épület akadálymentesítése	pályázat 20 m. Ft	fenntartó pályázati önerő	szerződéskötés szerint
Szennyvízcsatornára történő rákötés	fenntartó kb.50 m. Ft	pályázat	folyamatos

b.) A lakók életkörülményeinek javítását, a szakmai munka hatékonyságát célzó rövid távú fejlesztési tervek.

Cél	Forrás	Kiegészítő forrás	Határidő
Iker lakóotthon építése	fenntartó	SZMM pályázat	folyamatos
Szabadtéri pihenőpark kialakítása	Kastély Alapítvány	intézet	2007-től folyamatos

A normatíva folyamatos csökkenése, az intézményi költségvetés szűkítése, a pályázati lehetőségek befagyasztása miatt az intézménynek esélye sincs új beruházásra, fejlesztésre, mint ahogy a Kastély rekonstrukció tervezett 2. üteme is elmaradt forráshiány miatt.

A szakmai létszám alakulása:

Szakmai egység	2004. év	2005. év.	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év
Ápoló-gondozó részleg	48	48	51	53	52	52
Rehabilitációs részleg	8	8	7	5	6	6
Egyéb létszám	6	5	3	2	2	2
Összesen:	62	61	61	60	60	60
Szakképzettségi arány	84%	84%	86%	92%	90%	88%

A megyében élő felnőtt korú középsúlyos- és enyhe értelmi sérültek tartós bentlakásos intézményi elhelyezésének igénye 2007. évtől csökkenő tendenciát mutatott feltehetően a térítési díjak drasztikus emelkedése miatt csakúgy, mint országos szinten a hallássérültek elhelyezési igénye. Ennek megfelelően az új jelentkezők várakozási idő nélkül nyerhetnek felvételt.

	2004. év	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év
Nyitó létszám	181	182	183	182	179	173
Záró létszám	182	183	182	179	173	175
Új felvétel	5	3	3	8	3	11
Megszűnés	4	2	4	11	9	9
- áthelyezés	1	2	1	2	1	Ø
- elhalálozás	2	Ø	2	7	6	6
- rehabilitáció	Ø	Ø	1	2	Ø	1
- haza költözött	1	Ø	Ø	Ø	2	2
Rehabilitációs létszám	23	24	25	25	11	11
Várakozók száma (előjegyzett)	12	11	5	8	5	3

Ipolypart Ápoló Gondozó Otthon és Rehabilitációs Intézet (Ludányhalászi)

Az intézmény összes férőhelyének száma 400. A súlyos, középsúlyos, értelmi fogyatékosok és halmozottan sérült ellátottak és az ilyen típusú férőhelyre várakozók száma folyamatosan csökken. Jelenleg 100 férőhelyen biztosít ápoló-gondozó otthoni ellátást ezen ellátotti csoport részére.

Pszichiátriai betegek tekintetében folyamatos növekedés figyelhető meg, így az ápoló-gondozó otthoni férőhelyek száma 230-ra növekedett. 2008-ban az I. jelű épületben 24 fő pszichiátriai beteg elhelyezése valósult meg, a férőhelyek átcsoportosítása miatt.

Szenvedélybetegek részére továbbra is 50 férőhelyen biztosított az ápoló-gondozó otthoni ellátás.

A rehabilitációs férőhelyek száma 2008-ban 28 volt, 2009-ben 20-ra csökkent: 2009. április 1-jével a Rákóczi úti 8 férőhelyes Lakóotthon megszüntetésre került.

Az intézményi férőhelyeket a kialakult várakozói szükségleteknek megfelelően csoportosítja át az intézmény.

Az intézményi elhelyezésre várakozók száma 2008. december 31-én 98 fő, 2009. december 31-én 77 fő volt.

Várakozók (fő)	2008. év	2009. év
pszichiátriai férőhely	65	47
-ebből férfi:	33	21
-ebből nő:	32	26
szenvedélybeteg férőhely	26	25
-ebből férfi:	22	19
-ebből nő:	4	6
fogyatékos férőhely	7	5
-ebből férfi:	1	-
-ebből nő:	6	5
összesen	98	77

A férőhelyre várakozók legfontosabb szociális jellemzői:

- a pszichiátriai férőhelyre várakozók képviselik a legnagyobb arányt, 2009-ben férőhely átcsoportosítás történt,
- a fogyatékos férőhelyre várakozók száma folyamatosan csökken, jövedelmi helyzetük miatt családfenntartó funkciót töltenek be (fogyatékosági támogatás, családi pótlék, nyugdíj/járadék, hozzátartozói ápolási díj),
- a szenvedélybeteg férőhelyre várakozók számában jelentős változás nem figyelhető meg,
- 2008-ban a várakozók közel 60%-a férfi volt, 2009-ben ez az arány 52%-ra csökkent,
- növekszik a fiatalabb intézményi elhelyezést kérelmezők száma,
- a várakozók alacsonyabb jövedelemmel rendelkeznek.

A személyi feltételek vonatkozásában is változás történt, 2009. május 1-től új intézményvezető ápoló került kinevezésre, aki egyben az igazgató szakmai helyettesének feladatait is ellátja.

Az élelmezési tevékenységet az 52/2009. (VI. 25.) Kgy. határozat értelmében 2009. augusztus 15.-től a Nógrád Megyei Önkormányzat Ellátó Szervezete látja el megállapodás alapján. Az intézmény közalkalmazotti létszáma ennek következtében 15 fővel csökkent.

A Miskolci Családsegítő Szolgálat, Regionális Módszertani Központ és Gyermekjóléti Szolgálat Megyei Módszertani Központ – mint gesztor intézmény – felkérésére az intézmény 2008. július 1-jétől az Észak-magyarországi Régióban konzorciumi szerződés alapján **módszertani feladatokat lát el**.

Folyamatos (bázisfinanszírozással) megvalósítandó feladatok:

- pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátását biztosító szociális szolgáltatások, ellátások (alapszolgáltatások, szakellátások) módszertani feladatainak ellátása az Észak-Magyarországi Régióban – regionális szinten
- idős személyek ellátását biztosító alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó módszertani feladatok közvetlen ellátása Nógrád megyében – megyei szinten – a konzorciumban az idősellátás szakmódszertani feladatait ellátó B.-A.-Z. Megyei Önkormányzat Idősek Ápoló Gondozó Otthona, Encs irányításával.

Változó (teljesítményarányos) finanszírozással megvalósítandó feladatok:

- szociális szolgáltatók/intézmények szakmai ellenőrzésében - szakértőként való részvétel – hatósági felkérésre a pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátását végző intézményeknél, szolgáltatóknál – regionális szinten
- az ápolási díjjal kapcsolatos – ágazati jogszabályokban rögzített – módszertani feladatok ellátása Nógrád megye vonatkozásában.

A Megyei Önkormányzat által működtetett szociális intézmények vonatkozásában 2007-ben megvalósult gazdasági integráció következtében az intézmény önállóan működő és gazdálkodó intézménnyé vált, saját feladatain túl ellátja az önállóan működő intézmények gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat is (Dr. Göllész Viktor Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon, Harmónia Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon, Reménysugár Otthon).

2009-ben elkezdődött az I. jelű épület szakaszos felújítása, új, korszerű fürdőszobák kerültek kialakításra. Megvalósult a II. jelű épület 2. és 3. emeleti körfolyosóinak védőráccsal való felszerelése.

Az I. és II. jelű épület teljes körű felújítása elengedhetetlenül szükséges.

A fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásban jelenleg 30 fő ellátott vesz részt, melyet a Főkefe Nonprofit Kft. – mint külső foglalkoztató – valósít meg napi 4 órában Együttműködési megállapodás alapján. A foglalkoztatottak létszámát az intézmény bővíteni szeretné, de a korhatár csökkenés miatt ez nehezen megoldható az intézményben.

Ezüstfenyő Idősek Otthona (Bátonyterenye)

Intézményi struktúra

Az előző koncepcióban leírt intézményi struktúra mindhárom telephelyen 2008 február 29-ig változatlan tartalommal és kihasználtsággal működött. Jelentős strukturális változás 2008 március 1-jén történt, amikor is fenntartói döntés alapján a salgótarjáni telephely az újonnan alapított „Baglyaskő” Idősek Otthona szervezeti keretei közé került, annak telephelyeként. Ezzel egyidejűleg az otthonban az intézményhez integráltan egy 20 férőhelyes idősek klubja megalapítására került sor. Ennek megfelelően a jelenlegi struktúra és férőhely a következők szerint került kialakításra:

Bátonyterenye székhely:	210 férőhely (ebből 58 férőhely demens)
Mizserfai telephely:	156 férőhely (ebből 53 férőhely demens)
Összes tartós férőhely:	366 férőhely (ebből 111 férőhely demens)
Salgótarján, Petőfi út 92-94.	
Idősek Klubja:	20 férőhely

A bátonyterenyei székhely, a mizserfai telephely, valamint a salgótarjáni telephelyen működő idősek klubja végleges működési engedéllyel rendelkezik.

A szakosított ellátások iránti igények alakulása, várakozók száma, korösszetétele, szociális jellemzői:

Beérkezett kérelmek száma:

2008 december 31-ig	2009 december 31-ig
202 db	153 db

Az Idősek Klubja tekintetében induláskor mindössze 4 fő, a következő hónapban 10 fő, két hónap múlva 16 fő vette igénybe a szolgáltatást.

2009 december 31-ei állapot szerint a klub 100%-os kihasználtsággal működik.

Az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézethez (továbbiakban: ORSZI) felterjesztett kérelmek:

2008 évben az ORSZI illetékes bizottságához:

- felterjesztett szakvélemények száma: 419 db
- elutasított szakvélemények száma: 48 db

2009 évben:

- felterjesztett szakvélemények száma: 127 db
- elutasított szakvélemények száma: 6 db

Az előgondozások számának alakulása 2008 és 2009 évben

A 2008. évben elvégzett I. számú előgondozások száma:

- Bátonyterenye székhely: 190 fő
- Mizserfai telephely: 12 fő

2009. évben elvégzett I. számú előgondozások száma:

- Bátonyterenye székhely: 82 fő
- Mizserfa telephely: 71 fő

Az előgondozások a kialakult gyakorlat alapján történnek, melyhez új feladatként társult a gondozási szükséglet adatlapjának felvétele is.

A nagy létszámú várakozók közül ebben az időszakban 75 fő a megemelkedett térítési díjra való hivatkozással lemondta az intézmény nyilvántartásában lévő regisztrációját.

Problémaként jelentkezett, hogy az évek óta várakozók közül többen már nem voltak az élők sorában, esetleg gyermekeiknél ill. más idős otthonban kerültek elhelyezésre. Ezekről az esetekről az intézmény sem írásban, sem szóban nem kapott jelzést az igénylő (vagy hozzátartozója) részéről.

A II. előgondozást a férőhelyek elfoglalása előtt történik.

2008. évben elvégzett II. számú előgondozások száma:

- Bátonyterenye székhely: 71 esetben
- Mizserfai telephely: 38 esetben

2009. évben elvégzett előgondozások száma:

- Bátonyterenye székhely: 65 esetben
- Mizserfai telephely: 57 esetben

Várakozók számalakulása a 2008-2009-es év folyamán

	Bátonyterenye		Mizserfa	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2008 dec. 31	32	88	13	21
2009 dec.31	22	64	14	19

Az intézmény férőhely kihasználtsága a 2008. évben 99,0%, 2009. évben 98,2%-os volt.

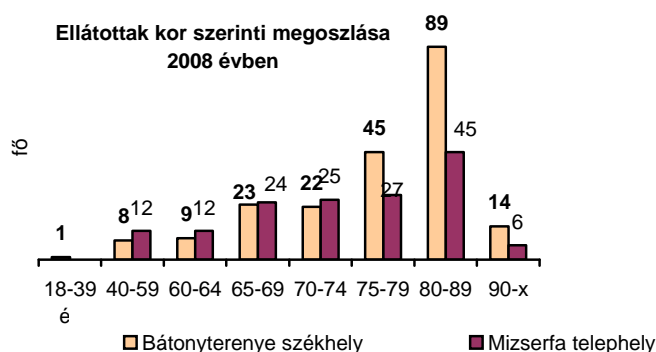
Az ellátottak kor és nem szerinti megoszlása 2008-as évben

Ápolást-, gondozást nyújtó intézményeinkben:

Az intézmény engedélyezett összes férőhelyét 131 férfi (36%) és 230 (64%) női ellátott vette igénybe.

Az ellátottak 37%-a a 80-89 év közötti korcsoportba tartozik, ezen a korcsoporton belül a nők száma a magasabb (89 fő), a női lakók számának a 38,6%-a.

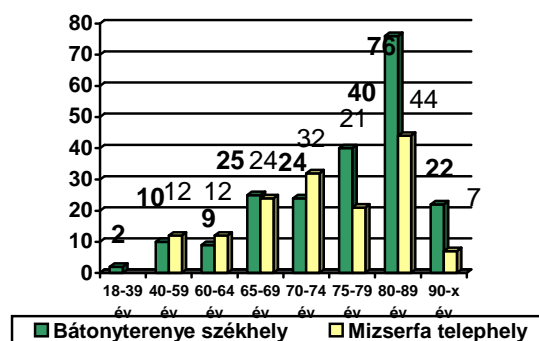
Emelkedett a 90 éven felüli lakóink száma. Tárgyévben 20 fő, szintén a nők száma magasabb (14 fő), az összes női ellátottak 6%-a.

Ellátottak kor szerinti megoszlása 2009

évben

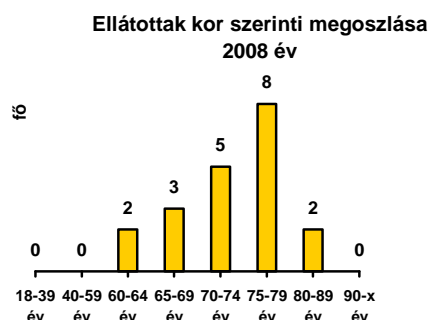
Az intézmény engedélyezett összes férőhelyét 129 férfi és 231 nő vette igénybe. Az ellátottak 32,7%-a 80-89 év közötti korcsoportba tartozik. A férőhelyet elfoglalók 63%-a nő. Ez előző évekkkel egyetemben továbbra is a női lakók aránya magasabb.

Kor szerinti megoszlás a nappali ellátást nyújtó intézményben:

A beszámolási időszakban a klub szolgáltatásait igénybevevők közül, legmagasabb a 75-79 év közöttiek száma, mely az igénybevevők 50%-a.

Legalacsonyabb a 60-64 év és a 80-89 év közöttiek száma (2-2 fő), az összlétszám 12,5%-a.

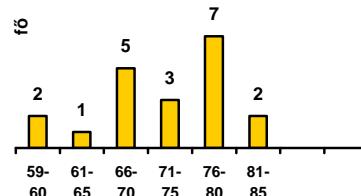

2009-es évbe a klub szolgáltatásait igénybevevők közül, legmagasabb a 76-80 év közöttiek száma az igénybevevők 35 %-a.

Jellemzően 60-85 év közöttiek veszik igénybe az ellátást.

Legalacsonyabb a 59-60 év és a 81-85 év közöttiek száma (2-2 fő), az összlétszám 12,5%-a. Az ellátást igénybevevők 20%-a férfi. Az ellátottak átlagéletkora 73 év.

Ellátottak kor szerinti megoszlása
2009 október

Az intézményrendszer korszerűsítésének iránya

A tárgyi feltételek javítása érdekében legjelentősebb felújítás a **mizserfai telephelyen** valósult meg a Területfejlesztési Alapból biztosított pályázati forrásból 2006-ban. Ennek keretében a telephely főépületének helyiségeit korszerű, hőszigetelt ablakokra cserélték ki, továbbá teljes körű burkolat-felújítás történt a lakószobákban, közösségi helyeken, folyosókon az épület festésével egyidejűleg. A beruházás során a II. emeleti lakószobák és társalgók bútorcseréje és a beépített szekrények felújítása is megtörtént. A támogatás lehetőséget biztosított az elhasználódott matracok cseréjére. Forrás kiegészítésként az Együtt az Idősekért Alapítvány támogatásával az I. emeleti demens osztályon új nővérpult kialakítására került sor, és a konyhára új melegítőpult beszerzése valósult meg.

A **bátönyterenyi székhelyen** a vizesblokkok és kiszolgáló helyiségek tisztasági festése 2008-as évben befejeződött. Még ebben az évben ezen munkálatok elvégzése a **Füleki** úti telephelyen is megtörtént.

Az **EQUAL** program keretén belül „Engedj be az életedbe és mi kitárjuk előtted a világot!”, (2006. február 1-től 2008 április 30-ig) jelentős **beruházások** valósultak meg mindhárom telephelyen:

- Korszerű fotocellás bejárati ajtó csere, az **akadálymentesítés** követelményeinek megfelelően,
- liftek kihangosítása,

A program időtartama alatt és finanszírozásával 18 fő szociális gondozó, 2 fő jelnyelvi tolmács, 8 fő gyógymasszőr és 1 fő ügykezelő képzése, valamint 1 éves foglalkoztatása volt biztosított az intézmény telephelyein.

A strukturális változások, valamint az eltelt időszakban történt létszám racionalizálások következtében az intézmény dolgozóinak létszáma 2007. december 31-én 167 főről 2009. december 31-re 153 főre csökkent, melyből 98 fő a szakdolgozók száma.

A módszertani osztály tevékenységét változatlan személyi és tárgyi feltételekkel látta el. Szakmai tevékenységében elsősorban a megye települései szociális alapellátásának segítségnyújtása és a szakmai ellenőrzések domináltak. Új feladatként jelentkezett az ápolási díjak szakvéleményezése.

A módszertani tevékenység keretein belül az intézmény részt vett a 2006-tól – 2008-ig tartó HEFOP 2.2.1. „A társadalmi befogadás elősegítése a szociális területen dolgozó szakemberek képzésével” című programban.

A módszertani feladatokat a régiók megalakulása után 2008 július 1-től nem ez az intézmény látja el.

„Baglyaskó” Idősek Otthona (Salgótarján)

A 2008. március 1-jei hatállyal rendszerbe lépő „Baglyaskó” Idősek Otthona tényleges működésnek kezdő időpontja 2008. július 1-je volt. Az Ezüstfenyő Idősek Otthona Füleki úti telephelye ezen időponttól az intézményi struktúra változása következtében a „Baglyaskó” Idősek Otthona telephelyeként működik tovább.

A beruházás megvalósulása az idős gondozás differenciált igényeire alapozott, magas színvonalú elhelyezési feltételeket biztosít az ellátásban részesülők számára. A 150 férőhelyes idősek otthona 140 férőhelyen tartós bentlakást nyújtó intézményi ellátást biztosít, 10 férőhelyen átmeneti ellátás kialakítására került sor. Az általános gondozási egység 20 férőhelyen nyújt komfortos feltételeket. Az épület ezen szárnyának emeleti részén 40 férőhelyen intenzív ápolást nyújtó részleg biztosítja az ellátást kettő és négyágyas szobákban. Az épület nyugati szárnyának földszintjén és az emeleti részén 40-40 férőhelyen kapott helyet a szellemi hanyatlásban szenvedő idősek számára az un. demens részleg.

Valamennyi lakószobában az alapterület meghaladja a jogszabályban előírt 8 m² mértéket. Gondozási egységeként az akadálymentes fürdő és WC-k biztosítottak, a közösségi együttlétre megfelelő helyiségek állnak rendelkezésre (foglalkoztatók, társalgó, könyvtár, kápolna, teakonyha, étkező). Az emeleti átrium, a 3 belső udvar, a park pihenésre, sétálásra alkalmas, a tornateremben a lakók kielégíthetik mozgásigényüket. Az intézményben csupán piperemosási lehetőség van, az intézményi textília tisztítása az Egészségügyi Mosodákkal kötött szerződés alapján történik. A 300 adagos konyhaiüzem HACCP előírásainak megfelelően épült, melyet jelenleg a megyei önkormányzat Ellátó Szervezete működtet.

Az első lakók 2008. július 7-ével foglalták el helyüket az intézményben, majd folyamatosan történt a férőhelyek feltöltése. (2008. dec. 31.:143 fő, 2009. dec. 31.:143 fő)

A Füleki úti telephely 74 férőhelyen biztosít ápolást-gondozást, melyből 10 férőhelyen un. demens betegek ellátása folyik. A férőhely kihasználtság éves szinten 98%-os volt.

Az intézmény működésének megkezdése előtt, ill. megkezdésével augusztus végéig került sor a **dolgozók felvételére** a megyei önkormányzat rendelete alapján, amely meghatározta a létszámkeretet. 2009. dec. 31-én az összdolgozói létszám a két telephely vonatkozásában 100 fő volt, melyből 70 fő a szakdolgozók száma.

Az intézményben és a telephelyén az eltelt időszakban jelentős fejlesztések valósultak meg az új intézmény vonatkozásában. A jóváhagyott címzett támogatási keretből mintegy 148 millió forint felhasználására nem került sor, melyből a megyei önkormányzat által kért és engedélyezett összeg terhére megvalósulhatott az egyes részlegek (osztályok) bejáratú ajtóinak automatizálása, fizikoterápiás helyiség kialakítása, 5 db masszázs egység beépítése. Emellett a rendelő felszerelésének bővítése is megtörtént (hordozható EKG gép, defibrillátor), továbbá a mindennapok munkáját könnyítő eszközök beszerzése, ill. a meglévők számának növelése (ágyazó kocsik, szennyes-gyűjtő kocsik, a karbantartó munkák végzéséhez több funkcióval rendelkező kerti traktor, ipari damilos fűnyíró), a teakonyhák készleteinek növelése, a mosatáshoz, vasaláshoz, ruhák javításához nagy kapacitású, ipari gépek beszerzése is megtörtént. Árubeszerzésként lehetővé vált egy speciális tolószékben történő szállításra is alkalmas Opel Vivaro kisbusz megvásárlása.

A Füleki úti telephelyen 2008 évben tűzvédelmi szempontból, jogszabályi változás miatt, az épület villámvédelmi hálózatát korszerűsíteni kellett, azaz meg kellett építeni egy új levezetőt, fel kellett újítani a párkányon végigfutó villámvédelmi vezetőket, ki kellett küszöbölni néhány belső érintésvédelmi hibát. Az ÁNTSZ ellenőrzése során kifogásolta a földszinten a közös fürdőszoba állagát, ezért annak teljes körű felújítása megtörtént.

A jövőre vonatkozó elképzelések között továbbra is a Füleki úti telephely alagsorának, tetőszerkezetének felújítása élvez prioritást. Az előttünk álló feladatok közül legfontosabb a szennyvízhálózat és a villanyvezetékek cseréje. 2010 évre határidős feladat az – ÁNTSZ ellenőrzése során előírt – betegszoba és foglalkoztató kialakítása.

Az elkövetkező években törekszünk – a várható gazdasági megszorítások ellenére is – a határozatlan idejű működési engedélyek megtartására és a lakók életminőségének szinten tartására.

A megyei önkormányzat által fenntartott szociális intézmények

A megyei önkormányzat által fenntartott szociális intézményekben az alkalmazotti létszám alakulását a következő táblázat mutatja be (adott év december 31-ei állapota szerint):

Intézmény	2003. év (fő)	2005. év (fő)	2007. év (fő)	2009. év (fő)
Reménysugár Balassagyarmat	102	97	89	76,5
Harmónia Bercel	76	76	69	65
Ipolypart Ludányhalászi	196	186	164	145
Dr. Göllész Viktor Diósjenő	105	110	97	96
Ezüstfenyő Bátonyterenye	224	209	167	156
„Baglyaskó” Salgótarján	-	-	-	100

A megyei önkormányzat által fenntartott szociális intézményekben a szakdolgozók szakképzettségi arányának változását a következő táblázat mutatja be (adott év december 31-ei állapota szerint):

Intézmény	2003. év %	2005. év %	2007. év %	2009. év %
Reménysugár Balassagyarmat	85	89	89	92
Harmónia Bercel	98	98	97	94
Ipolypart Ludányhalászi	88	93	99	99,9
Dr. Göllész Viktor Diósjenő	81	84	92	88
Ezüstfenyő Bátonyterenye	98	100	100	100
„Baglyaskó” Salgótarján	-	-	-	99

Gyermekvédelmi szakellátás

A Nógrád Megye Önkormányzata által fenntartott intézmények közül egy intézmény – a Megyei Gyermekvédelmi Központ - tiszta gyermekvédelmi profillal működik, a Reménysugár Otthon gyermekotthoni és anyaoththoni egysége lát el gyermekvédelmi szakfeladatot. A Nógrád Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Gyermekotthon, mint közös igazgatású, többcélú közoktatási intézmény biztosít különleges és utógondozói ellátást a gyermekvédelmi rendszerbe utaltak számára.

A gyermekvédelmi feladatokat szolgáló intézmények működésének alapjait a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv., valamint annak végrehajtására kiadott Kormány- és ágazati miniszteri rendeletek, valamint a megyei önkormányzat vonatkozó rendeletei határozzák meg.

VIII.4. Oktatási intézmények

A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 124/2008. (XI. 27.) Kgy. határozatával – a Nógrád Megyei közoktatási, feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési tervének részeként – fogadta el az önkormányzat közoktatási esélyegyenlőségi helyzetelemzését és tervét, amely az általa fenntartott közoktatási intézményhálózatnak az esélyegyenlőségi helyzetelemzését és ehhez kapcsolódóan megfogalmazott céljait részletezi. Ez a dokumentum szerves részét képezi Nógrád Megye Önkormányzata esélyegyenlőségi programjának.

VIII.5. Közyűjteményi és közművelődési intézmények

Közyűjteményi, közművelődési intézmények		
Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet (Salgótarján)	Könyvtári, levéltári tevékenység Nyomdai előkészítő tevékenység Könyvkötés, kapcsolódó szolgáltatás	28 fő foglalkoztatott
Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet (Salgótarján)	Múzeumi tevékenység	54 fő foglalkoztatott
Nógrád Megyei Levéltár (Salgótarján)	Könyvtári, levéltári tevékenység	26 fő foglalkoztatott

IX. NÓGRÁD MEGYEI ESÉLYEGYENLŐSÉGI IRODA- ESÉLYEK HÁZA

A Nógrád Megyei Esélyegyenlőségi Koordinációs Iroda 2004.-ben nyitotta meg kapuit.

Az Esélyek Háza fő célja és feladata a Szociális és Munkaügyi Minisztérium esélyegyenlőségi politikájának, esélyteremtő programjainak támogatása, a hátrányos helyzetű csoportok (romák, fogyatékos személyek, gyermekek, idősek, nők, hátrányos helyzetű térségben élők) társadalmi befogadását elősegítő integrációs szakpolitikák közvetítése. Ennek érdekében e csoportok társadalmi befogadását elősegítő integrációs programok generálása és a megvalósításban való közreműködés is prioritásként szerepel a feladatok között.

Mind a hat célcsoport közvetlen, vagy közvetett megszólítására, érdekképviselésére törekszenek a szakemberek figyelemfelhívó rendezvényekkel, konferenciákkal, jogi tanácsadással, kerekasztal megbeszélésekkel, szakmai találkozók, információáramoltatással, vagy egy-egy kézműves műhellyel, játszóházzal. Kiállításokat, koncertet szerveznek, hogy bemutathassák egy-egy célcsoport alkotását.

Az Esélyek Háza az érdekvédelemmel foglalkozó civil szervezetek számára lehetőséget biztosít szakmai egyeztetésre, a feladatok összehangolására, koncepciók, stratégiai tervek és jogszabályok véleményezésére. Kiemelt feladatuk továbbá a közvélemény formálása a társadalomban meglévő előítéletek leküzdése és a társadalmi szolidaritás erősítése érdekében.

A szakemberek szakmai munkájuk során elősegítik a „szemléletváltást”, mégpedig olyan eszközökkel, amik leginkább a célcsoportok értékeire hívják fel a figyelmet – vagyis előnyben részesítik azokat a programokat, amelyek nem a megszokott aspektusból hívják fel a figyelmet a „másság” fogalmára. Különböző témákban szakmai műhelyeket hoztak létre, melyeket együttműködő partnereinkkel közösen szerveznek.

A szakmai műhelyek prioritásai:

- a fogyatékkal élő személyek társadalmi beilleszkedésének, életvezetésének megkönnyítése
- a romák társadalmi és munkaerőpiaci reintegrációjának elősegítése

- az idősök szociális, mentálhigiénés problémáira megoldás keresése, társas kapcsolataik erősítése
- a gyermekek, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyermekekre, esélyeinek növelése
- a hátrányos helyzetű települések információkhoz, szociális ellátásokhoz való hozzájutásának előmozdítása
- mindezen feladatokkal kiemelten foglalkozó társadalmi szervezetek koordinálása, kapcsolattartásuk, partnerségen alapuló együttműködésük elősegítése,
- forrásbővítés pályázatírással

X. ÖSSZEGZÉS

A helyzetelemzés a megyei önkormányzat hivatalánál rendelkezésre álló információkra épül, ezért az esélyegyenlőség specifikumainak a bemutatása nem teljeskörű, továbbá az anyagban ismertetett szakterületek nem kellő mélységben kerültek elemzésre.

A célcsoportok, valamint az intézkedési terv részletes bemutatására a határozati javaslatban foglaltak alapján kerül sor.

Salgótarján, 2010. június